

ISSN: 2630-0761

วารสารครุศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

EDUCATION JOURNAL
Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

วารสารราย 4 เดือน ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2563

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
398 หมู่ที่ 9 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
โทร. 0-5621-9100 ต่อ 2102
<http://edu.nsrj.ac.th/2018/>

วารสารครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

วัตถุประสงค์

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์และเผยแพร่ บทความวิชาการ ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยฯ รวมถึงผลงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ สร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ ความก้าวหน้าในงานวิจัย และเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์นักวิชาการ และนักศึกษา ต่อสาธารณชน

เจ้าของวารสาร

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ที่ปรึกษา

คณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ รักดีจิตร
Assoc.Prof.Dr.Yaowares Pakdeejit

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันวิสาข์ พูลทอง
Asst.Prof. Wanwisa Phulthong
อาจารย์ ดร.กุลรภัส เทียมทิพร
Dr.Kulrapas Tiamtiporn

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.อนรรักษ์ ปัญญาวัฒน์
Prof. Dr.Anurak Panyanuwat
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด
Assoc.Prof.Dr. Boonchom Srisa-Ard
รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์
Assoc.Prof.Dr.Chaiwat Sutthirat
รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ แก้วอุไร
Assoc.Prof.Dr.Wareerat Kaewurai
ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ
Prof. Dr. Teera Runcharoen
รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์
Assoc.Prof.Dr.Nuntiya Noichun
รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกลสิกร
Assoc.Prof.Dr.Montree Yamkasikorn
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี ใหมจันทร์
Asst.Prof.Dr. Seri Maichan

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยนเรศวร

สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่ง
ประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน

Asst.Prof.Dr.Teeppipat Suntawan

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาธิพย์ งามนิล

Asst.Prof.Dr.Suthathip Ngamnin

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ประธานงาน

นางสาวนภัทร บุตรพริ้ง

Miss.Naphat Budprink

นางสาวจรินทร์ สุขขานน

Miss.Jarinton Sukkanon

ที่วาร้อยตรีวิรัช หมวกเอี่ยม

Acting Sub Lt. Wirapat Muak-iem

นายราเมศ ชาญณรงค์

Mr.Rames Channarong

นายวุฒิพงศ์ ฝ้ายอุปละ

Mr.Wuttiphonng Fayoupala

นางสาวณัฐชา นิมทอง

Miss.Natthacha Nimthong

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน) คือ

ฉบับแรกของปี

มกราคม – เมษายน

ฉบับที่สองของปี

พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่สามของปี

กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

398 หมู่ที่ 9 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000

โทร. 0-5621-9100 ต่อ 2102

<http://edu.nsrut.ac.th/2018/>

พิมพ์ที่

บริษัท ศิลปะงานพิมพ์ จำกัด

99/160 หมู่ 14 ตำบลวัดไทร อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ 60000

โทรศัพท์ 056-872485

บทความที่นำมาตีพิมพ์ในแต่ละฉบับ กองบรรณาธิการจะตรวจสอบเป็นขั้นแรก แล้วจัดให้มีการภายนอกกร่วม
กลั่นกรอง (Peer Review) และประเมินบทความตามเกณฑ์และแบบฟอร์มที่กำหนดในลักษณะเป็น Double - Blind
Peer Review คือปกปิดรายชื่อผู้เขียนบทความและผู้เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก อีระภูธร	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ประจักษ์บาน	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.สรวงพร กุศลส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.อนุวัติ คุณแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงษ์เทพ จิระโร	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยะบุญธง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษดา ผ่องพิทยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ว่าที่ร้อยตรีหญิง ดร.ขวัญใจ จริยาทัศน์กร	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ ลิลา	มหาวิทยาลัยบูรพา
อาจารย์ ดร.ชนม์ชกรณ วรอินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รองศาสตราจารย์วุฒิชัย ประภาภิตติรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วไลพร เมฆไตรรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเวศน์ คำรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทินกร ชอัมพงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำค้าง สุขเกษ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ พุทธเชม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไอริน ชุ่มเมืองเย็น	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปพนสรณ์ โพธิพิทักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายทิพย์ ยะพู	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
อาจารย์ ดร.ไกรวิชญ์ ดีเอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สารจากบรรณาธิการ

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ฉบับปีที่ 3 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - เมษายน 2563 ยังคงมุ่งมั่นทำหน้าที่เป็นพื้นที่เปิดทางวิชาการสำหรับคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษา รวมถึงผู้ที่สนใจได้นำเสนอผลงานวิจัย ผลงานทางวิชาการ ซึ่งนำไปสู่การสร้างสรรค์สังคมและพัฒนาประเทศชาติด้วยการสร้างองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัย การศึกษาค้นคว้าและการเรียบเรียงผลงานทางวิชาการ โดยในฉบับนี้ได้นำเสนอบทความที่น่าสนใจ รวมทั้งสิ้น 7 เรื่อง แบ่งเป็นบทความวิจัย 7 เรื่อง บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์สาขา ซึ่งถือเป็นมาตรฐานทางวิชาการที่ทางกองบรรณาธิการวารสาร ครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ให้ความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาและส่งเสริมการนำเสนอผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ โดยมีนักวิชาการส่งผลงานเพื่อขอรับการเผยแพร่จำนวนมากและต่อเนื่อง ทั้งนี้ กองบรรณาธิการมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพของวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ให้มีระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันจะนำมาซึ่งประโยชน์สำคัญคือการได้มีโอกาสเผยแพร่บทความต่าง ๆ ให้กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งหากนักวิชาการท่านใดที่มีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงาน ผลงานวิจัย ผลการศึกษาค้นคว้า ผลงานวิชาการของตนเองสู่แวดวงทางการศึกษาและวิชาการ วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีความพร้อมและยินดีเป็นอย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านร่วมพิจารณาผลงานทางวิชาการ ขอบคณานักวิชาการที่ให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพของวารสาร โดยส่งบทความลงตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งทางกองบรรณาธิการขอให้ความเชื่อมั่นว่าจะดำเนินการพัฒนามาตรฐานของวารสารให้มีคุณภาพ เพื่อพร้อมมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ ภักดีจิตร

บรรณาธิการวารสารครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ทัศนะ แนวคิด และรูปแบบการนำเสนอบทความในวารสารนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่ละคน การนำบทความหรือส่วนหนึ่งของบทความไปตีพิมพ์เผยแพร่ให้อ้างอิงแสดงที่มาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียนบทความ และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์ และจะแจ้งให้เจ้าของบทความทราบหลังจากผู้ประเมินอิสระตรวจอ่านบทความแล้ว

สารบัญ

	หน้า
วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	ก
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ	ง
สารจากบรรณาธิการ	จ
สารบัญ	ฉ
 การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท	
A Study on Teachers' Satisfaction Towards the Administration of the Administrators in HUNKHA District of CHAINAT Primary Educational Service Area Office	1
นิพนธ์ รื่นสุข, สายทิพย์ ยะฟู, ทวีพิพัฒน์ สันตะวัน	
การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD	
The Development of Learning Achievement in The Development of Southeast Asia of Mathayomsuksa 1 Students by Using Cooperative Learning Management Using STAD Technique	13
กุลยา กอศรีพร, กมลวรรณ แหวนประดับ	
การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18	
The Study of Transformational Leadership of School Administrators Under Regional Education Office 18	24
ปรัชญา ภักดีศุภผล, ฐิตินันท์ ดั่งสุวรรณ, ทวีพิพัฒน์ สันตะวัน	
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์	
A Comparison of Learning Achievement in Social Studies Before and After Learning of Prathomsuksa 3 Students by Using Cooperative Learning Management Using jigsaw technique	38
วีระพันธ์ พึ่งตาแสง, ทิพาพร จงวรรณกุล	
การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรี	
The Study of Satisfaction of School Administrators Toward the Administration of the SINGBURI Provincial Education Office	46
สาทิพย์ จักรเทพวงศ์, สายทิพย์ ยะฟู, ทวีพิพัฒน์ สันตะวัน	
ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องมารยาทไทยของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ	
The Results of Learning Management on Thai Manners of Prathomsuksa 2 Students by Using Role Play Learning Management	57
อารีรัตน์ ใจหิมน, ดวงนภัทร เสาแก้ว	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	
The Results of Learning Management on Thai Manners of Matthayomsuksa 1 Students by Using Role Play Learning Management	69
ณัฐวัฒน์ อนันตะสุข, พูลสิทธิ์ พรหมใจเสื่อ	
ภาคผนวก	78
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์	79

การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอหันคา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

A Study on Teachers' Satisfaction Towards the Administration of the
Administrators in HUNKHA District of CHAINAT Primary
Educational Service Area Office

นิชนันท์ รื่นสุข¹, สายทิพย์ ยะฟู², ทิพย์พัฒน์ สันตะวัน³

Nitchanan Ruensuk¹, Saythit Yafu², Teeppipat Suntawan³

Corresponding Author E-mail: Nitcha12@gmail.com

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 159 คน ด้วยวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan และทำการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test (Independent) และค่า One-Way ANOVA ผลการศึกษาพบว่า

1) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงานวิชาการ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานบุคคล
2) การเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีระดับความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน และครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, ครู, การบริหารของผู้บริหารโรงเรียน

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education Degree (Educational Administration), Nakhon Sawan Rajabhat University.

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the teachers' satisfaction towards the administration of the administrators in Hunkha District of Chainat Primary Educational Service Area Office. Based on the Krejcie and Morgan table, the participants classified by gender and working experience were 159 teachers selected by using simple random sampling. The tool used for collecting the data was a 5 point rating scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.97. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent) and One-Way ANOVA. The research findings were as follows:

1) Overall, the teachers' satisfaction towards the administration of the administrators in Hunkha District of Chainat Primary Educational Service Area Office was at the high level. Considering all aspects, it was found that academic administration was rated as the highest satisfaction level, followed by general administration and personnel management, respectively. 2) The teachers' satisfactions towards the administration of the administrators in Hunkha District of Chainat Primary Educational Service Area Office were significantly different in terms of gender and working experience.

Keywords: Satisfaction, Teacher, Administration of the Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา การศึกษาไทยในปัจจุบัน เป็นยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง มีหลากหลายรูปแบบให้เยาวชนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองได้อย่างรวดเร็วโดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของไทย เพื่อให้ก้าวทันโลกยุคใหม่ที่ไร้ขอบเขต สร้างเสริมพฤติกรรมที่ดีให้แก่เยาวชน สร้างคนให้มีประสิทธิภาพ การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้คนมีความรู้ความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้าอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีการปรับปรุงพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมที่น่าอยู่ ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาไว้ว่า “เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์บนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็งทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันชุมชน และภาคเอกชนที่ร่วมกันพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเป็นทุนทางสังคมสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 5) ปัจจุบันหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยสนใจในการพัฒนาคุณภาพของประชาชน นั่นคือ มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่กล่าวถึงวิสัยทัศน์ อาเซียน 2020 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4) ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 35) ระดับท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดยมีภารกิจสำคัญ คือ กำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่น โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม ติดตามผล ประเมินผล วิเคราะห์และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 35) ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการปฏิรูปการจัดการศึกษา ได้แก่ “ครู” ซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญมาก เนื่องจากครูไม่ใช่เป็นเพียงผู้สอนหรือผู้บอกวิชาเพื่อหาเลี้ยงชีพเท่านั้น ครูที่แท้จริงต้องทำหน้าที่ซึ่งถูกผิดอบรมสั่งสอนคุณธรรม เพื่อยกระดับจิตวิญญาณของมนุษย์ให้สูงขึ้นด้วย เพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นคนโดยสมบูรณ์ (สำนักคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2547, หน้า 12) ดังนั้น โรงเรียนจะจัดการศึกษาได้ประสบความสำเร็จมากหรือน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับงานที่ครูปฏิบัติงานของครูเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามการที่ครูจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งก็คือ ครูต้องมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นพื้นฐานด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2546, หน้า 5) ความพึงพอใจในงานของแต่ละบุคคลเกิดจากภาวะทางอารมณ์ เกิดจากความคิด ทศนคติ ความรู้สึกและประสบการณ์ที่ผ่านมาและจะทำให้เกิดพฤติกรรมในการทำงานตามมา เช่น ถ้าบุคคลใดมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานก็จะมีผลเสียสละ อุทิศเวลา มุ่งมั่น ททุ่มเทให้กับการทำงานอย่างเต็มที่ และถ้าพบว่าบุคคลใดไม่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานก็จะทำให้เกิดความเสียหายกับองค์กรเป็นอย่างยิ่ง (ทิพวารินทร์ กลิ่นโชยสุคนธ์, 2552, หน้า 13) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Herzberg and other ที่ว่า ปัจจัยหรือองค์ประกอบ 2 ประการ ที่มีความสัมพันธ์กับความ

พึงพอใจและไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ องค์ประกอบจูงใจ (Motivation Factors) และองค์ประกอบค้ำจุน (Maintenance Factors) องค์ประกอบจูงใจ (Motivation Factors) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติโดยตรงและเป็นสิ่งจูงใจให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ส่วนองค์ประกอบค้ำจุน (Maintenance Factors) เป็นองค์ประกอบที่ช่วยป้องกันการปฏิบัติงานของบุคลากรที่จะเกิดความไม่ชอบงานหรือหย่อนประสิทธิภาพลง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและผลการปฏิบัติงานจะมีความสัมพันธ์ต่อกันในทางบวก ขึ้นอยู่กับว่างานที่ปฏิบัตินั้นทำให้บุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งผู้บริหารควรคำนึง คือ การเสริมสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาจากปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองความต้องการและส่งผลถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น (เรณู สุขฤทธิกิจ, 2554, หน้า 69) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ในฐานะตัวแทนของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่ในการให้บริการทางการศึกษาให้กับจังหวัดชัยนาท โดยมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการให้บริการของหน่วยงานอย่างหลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ฯลฯ จึงได้มีการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท การทำงานแนวใหม่ที่มีการปรับปรุงระบบการทำงานต่าง ๆ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกภาคส่วน จึงได้มีการสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการบริหารและการจัดการศึกษาและการบริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ปีงบประมาณ 2561 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท, 2561, ออนไลน์) สรุปแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการบริหารและการจัดการศึกษาและการบริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาทปีงบประมาณ 2561 การบริหารโรงเรียนของผู้บริหารจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น จะต้องอาศัยครูในโรงเรียนอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ซึ่งเป็นสถานศึกษาของทางราชการ จำนวน 37 โรงเรียน โดยการสร้างความร่วมมือสร้างขวัญและกำลังใจการสร้างความพึงพอใจต่อการบริหารงาน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงาน งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ถ้าการบริหารโดยครูมีส่วนร่วมมีความพึงพอใจ ภารกิจงานต่าง ๆ ก็จะประสบผลสำเร็จเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนตามจุดหมายที่กำหนดไว้ โดยมีจุดหมายการจัดการศึกษา คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 5) การศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการบริหารงาน จะต้องประกอบไปด้วยผู้บริหารเป็นผู้ประสานความร่วมมือ เพื่อให้ดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์สู่เป้าหมายขององค์กรและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษา ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของครูและบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ผู้บริหารที่ดีจะมีความสามารถในการบริหารงานบุคคลให้ครูร่วมมือกันปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ ผู้บริหารต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความศรัทธาและความพึงพอใจในการทำงานเกิดความรักในสถานศึกษาเกิดความรู้สึกละเอียดอ่อนและหาทางปรับปรุงให้งานนั้นเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารเป็นผลสืบเนื่องจากปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ในการบริหารงาน การบริหารงานสถานศึกษานั้นต้องอาศัยการบริหารงานพร้อมกันทั้ง 4 ด้าน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้กระบวนการบริหารและสร้างความพึงพอใจให้กับผู้ร่วมงานเพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษา จากปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมา ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะดำเนินการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหันคาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ในการบริหารงาน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานและพัฒนาโรงเรียน ทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณภาพได้มาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำแนกตามเพศ และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การทบทวนวรรณกรรม

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด มีสิทธิหน้าที่หรืออำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ และขอบเขตวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งที่กำหนดไว้ในกฎหมาย คือ เป็นส่วนราชการที่มีสภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เช่นเดียวกับสถานศึกษาไม่เป็นนิติบุคคล ส่วนอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นในฐานะนิติบุคคล กำหนดไว้ในมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครองดูแลบำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาที่เป็นราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริหารสถานศึกษาและเก็บค่าธรรมเนียมสถานศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์และภารกิจของสถานศึกษา ดังนั้นผลของการจัดการศึกษาจะเป็น เช่นใดนั้นจึงขึ้นอยู่กับการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษามีขอบเขตภารกิจในการ บริหารและจัดการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลไว้ 4 ด้านดังนี้

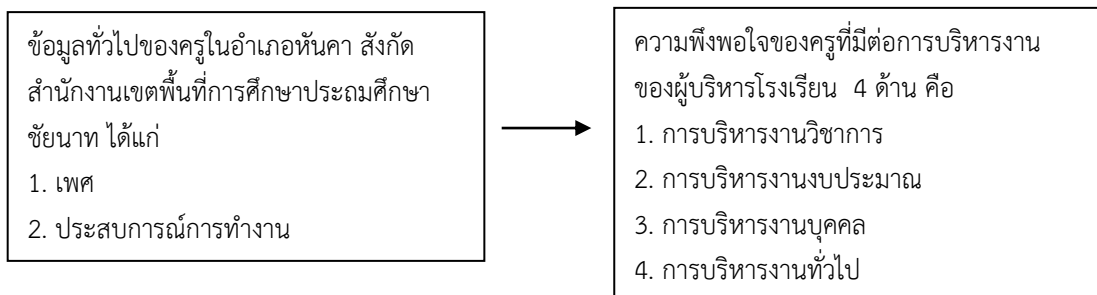
1. ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญของการบริหารโรงเรียนตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดและเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจให้ความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการบริหารงานทั่วไป เป็นภารกิจหนึ่งของโรงเรียนในการสนับสนุน ส่งเสริมการปฏิบัติงาน ของโรงเรียนให้บรรลุตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาที่โรงเรียนกำหนดให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เช่น การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานพัฒนาระบบและเครือข่าย ข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์ งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะ

3. การบริหารงบประมาณ การบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนจัดการศึกษาอย่างเป็นอิสระ คล่องตัว สามารถบริหารการจัดการศึกษาได้สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและมีความรับผิดชอบ โรงเรียนนิติบุคคล นอกจากมีอำนาจหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ข้างต้นแล้ว ยังมีอำนาจหน้าที่ตามที่ กฎระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของโรงเรียนขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา

4. การบริหารงานบุคคลการบริหารงานบุคคล การหาทางใช้คนที่อยู่ร่วมกันในองค์กรนั้น ๆ ให้ทำงานได้ผลดีที่สุด สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ในขณะที่เดียวกันก็สามารถทำให้ผู้ร่วมงานมีความสุขมีความพอใจ ที่จะทำให้ความร่วมมือและทำงานร่วมกับผู้บริหาร เพื่อให้งานขององค์กรนั้นๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในอำเภอห้วยคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ปีการศึกษา 2562 จำนวน 269 คนจาก 37 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในอำเภอห้วยคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำนวน 159 คน จาก 37 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan โดยทำการสุ่มอย่างง่าย และเทียบสัดส่วนโดยใช้วิธีการเทียบบัญญัติไตรยางศ์

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มี 1 ฉบับ คือ แบบสอบถามเรื่องความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอห้วยคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของข้าราชการครูในอำเภอห้วยคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ประกอบด้วย เพศ และ ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอห้วยคต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) งามใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตร ประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีระดับความพึงพอใจมาก มีระดับความพึงพอใจปานกลาง มีระดับความพึงพอใจน้อย และมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด โดยมีค่าคะแนนดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

1. ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน วัตถุประสงค์ ขอบเขตของการศึกษามำกำหนดโครงสร้างของข้อคำถาม

2. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามและเทคนิคการตั้งข้อคำถามแบบสอบถามศึกษารายละเอียดของตัวแปรที่ต้องการวัดตามวัตถุประสงค์ การศึกษาให้เหมาะสมกับเนื้อหาและขอบข่ายของเรื่องที่จะทำการศึกษา มากำหนดเป็นโครงสร้างของแบบสอบถามและสำนวนภาษาของข้อคำถาม

3. ร่างแบบสอบถามทั้ง 2 ตอน ให้ครอบคลุมเนื้อหา กลุ่มตัวอย่างวัตถุประสงค์ของการศึกษาตัวแปรตามกรอบความคิดเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 5 ระดับ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็น ว่า ข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ ซึ่งกำหนดความคิดเห็นไว้ดังเกณฑ์การพิจารณาของ พิสนุ พงศ์ศรี (2549, หน้า 139) ดังนี้

ให้คะแนน +1 แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 ไม่แนใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย

4.1 ผศ.ดร.สุพัฒนา หอมบุปผา อาจารย์ประจำภาควิชาเทคนิคการศึกษา สาขาวิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

4.2 นางธัญพร สมสวย ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดบ้านใหม่

4.3 นายปรีชา ปานทองคำ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลหันคา

แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อมาทำแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอรับความเห็นชอบ และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับครูในอำเภอด่านซ้าย ซึ่งมีบริบทที่คล้ายคลึงกันและไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด

6. เก็บแบบสอบถามจากกลุ่มทดลอง มาคำนวณหาความเที่ยง (Reliability) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) โดยวิธีของ Cronbach (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 419) จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.97

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการศึกษาระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท มีขั้นตอน ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือแนะนำจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการครู

2. ผู้ศึกษาพบผู้อำนวยการโรงเรียน ในอำเภอด่านซ้าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากข้าราชการครูในโรงเรียน

3. หลังจากทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาตรวจสอบจำนวนความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติพื้นฐานได้แก่

1.1 ค่าความถี่ (f)

1.2 ค่าร้อยละ (%)

1.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรแบบอิสระต่อกัน

2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว หรือการทดสอบ (F-test) เพื่อใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร ซึ่งจำแนกออกมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป และนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของ Scheffe ในการวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานการศึกษาในครั้งนี้ได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ คือ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 159 คน จากประชากรจำนวนทั้งสิ้น 269 คน ด้วยวิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie, & Morgan โดยทำการสุ่มอย่างง่าย และเทียบสัดส่วนโดยใช้วิธีการเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำแนกตามเพศ และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	55	34.59
	หญิง	104	65.41
	รวม	159	100
2	ประสบการณ์ในการทำงาน		
	ต่ำกว่า 10 ปี	58	36.48
	10-20 ปี	50	31.44
	21 ปีขึ้นไป	51	32.08
	รวม	159	100

ตารางที่ 2 แสดงระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวม

ลำดับ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การบริหารงานวิชาการ	4.08	0.30	มาก	1
2	การบริหารงานงบประมาณ	2.94	0.94	ปานกลาง	4
3	การบริหารงานบุคคล	3.26	0.71	ปานกลาง	3
4	การบริหารงานทั่วไป	4.08	0.32	มาก	2
รวมเฉลี่ย		3.59	0.57	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงานวิชาการ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมา คือ การบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 4.08$) และการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.26$)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท จำแนกตามเพศและจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวมจำแนกตามเพศ

ลำดับ	รายการ	เพศชาย		เพศหญิง		t
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1	การบริหารงานวิชาการ	4.01	0.29	4.12	0.30	2.20*
2	การบริหารงานงบประมาณ	2.84	0.71	3.00	1.04	1.06
3	การบริหารงานบุคคล	3.07	0.57	3.36	0.76	2.46*
4	การบริหารงานทั่วไป	4.01	0.28	4.12	0.34	2.08*
รวมเฉลี่ย		3.48	0.36	3.65	0.56	2.02*

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ลำดับ	รายการ	ประสบการณ์	ระดับความพึงพอใจ		F
			$\bar{X}$	S.D.	
1	การบริหารงานวิชาการ	ต่ำกว่า 10 ปี	4.06	0.37	2.30
		10-20 ปี	4.03	0.12	
		21 ปี ขึ้นไป	4.15	0.31	
2	การบริหารงานงบประมาณ	ต่ำกว่า 10 ปี	3.28	0.80	12.02*
		10-20 ปี	2.46	0.69	
		21 ปี ขึ้นไป	3.04	1.10	
3	การบริหารงานบุคคล	ต่ำกว่า 10 ปี	3.32	0.79	3.31*
		10-20 ปี	3.05	0.46	
		21 ปี ขึ้นไป	3.39	0.79	
4	การบริหารงานทั่วไป	ต่ำกว่า 10 ปี	4.07	0.36	3.85*
		10-20 ปี	4.00	0.20	
		21 ปี ขึ้นไป	4.18	0.35	
	รวมเฉลี่ย	ต่ำกว่า 10 ปี	3.68	0.50	5.37*
		10-20 ปี	3.69	0.32	
		21 ปี ขึ้นไป	3.69	0.60	

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการบริหารงานวิชาการ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงานวิชาการ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีการบริหารสถานศึกษาตามกฎระเบียบของทางราชการ มีการส่งเสริมให้ครูได้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการสนับสนุนในด้านปัจจัยต่าง ๆ เช่น คำแนะนำ งบประมาณ และความร่วมมือของคณะครู เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำสื่อการเรียนการสอนให้น่าสนใจ แปลกใหม่ การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้น่าตื่นตาตื่นใจ เรียนรู้อย่างสนุกสนาน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานด้านวิชาการอยู่เป็นประจำ ส่งผลให้ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณี กางเกต (2558) ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอลาดยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารงานบุคคล มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณ

2. เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับรายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร สุทธิประภา (2558) ผลการวิจัย พบว่า ผลเปรียบเทียบความพึงพอใจของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวิตตา เสริมศรี (2560) ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ พักสอาด (2554) ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากมีความพึงพอใจมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รังสิมา ฉิมเรือง (2560) ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความพึงพอใจของข้าราชการครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ สำนักเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา เรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนความรู้ด้านการแนะแนว การศึกษากับสถานศึกษาอื่น ๆ และส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารโรงเรียนควรกำหนดให้มีการรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมให้มีระบบการจัดทำรายงานการเงินและงบการเงินให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาชีพอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ มีการมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากร และมีการแนะนำให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและขอบข่ายงานในสถานศึกษา

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ ได้สอดคล้องกับระบบข้อมูลของหน่วยงานต้นสังกัด มีการจัดทำสำมะโนประชากรวัยเรียนและนำข้อมูลมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมประเพณีในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด

2.2 ควรศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาบุคลากร ในด้านวิชาชีพให้เหมาะสมตามสถานการณ์ของข้าราชการครูในอำเภอหันคา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร สุทธิประภา. (2558). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ทิพวารินทร์ กลิ่นโชยสุคนธ์. (2552). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2555). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- ประเสริฐ พิภวะอาด. (2554). ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีเขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรรณี ทางเขต. (2558). การศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอลาดยาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- รังสิมา ฉิมเรือง. (2560). ความพึงพอใจของข้าราชการครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่สำนักงานเขตสวนหลวงกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เรณู สุขฤกษ์กิจ. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในบริษัททำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน). การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สวิตตา เสริมศรี. (2560). ความพึงพอใจของข้าราชการครูที่มีต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเขตหนองจอกกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. (2561). ข้อมูลสารสนเทศ. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2562, จาก <http://159.192.131.115/cnt/index.php/information/>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือการปฏิบัติงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2547). คู่มือการปฏิบัติงานของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. ที่ ก.ค.ศ. ตั้งในส่วนราชการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD
The Development of Learning Achievement in The Development of Southeast
Asia of Mathayomsuksa 1 Students by Using Cooperative Learning
Management Using STAD Technique

กุลยา กอศรีพร¹, กมลวรรณ แหวนประดับ²

Kunlaya Korsriprorn¹, Kamonwan Waenpadap²

Corresponding Author E-mail: sasikanchanat_ch@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD และ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD กับเกณฑ์ร้อยละ 60 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD, พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

¹ ครู, กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, โรงเรียนเทศบาลวัดไทรใต้

¹ Teacher, Group Learning Social Studies, Religion and Culture, Thetsaban Wat Woranat Banphot School

² นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Students in the Social Studies Program, Faculty of Education, Rajachai University, Nakhon Sawan

Abstract

The purposes of this research were to 1) To compare the of learning achievement of mathayomsuksa 1 students before and after receiving cooperative learning through STAD technique and 2) To compare the learning achievement of mathayomsuksa 1 students who received cooperative learning management using STAD technique with 60% criterion. The sample group consisted of mathayomsuksa 1 students at 1/1 of Thetsaban Wat Woranat Banphot school Mueang Nakhon Sawan district Nakhon Sawan province under Nakhon Sawan municipality, region 1, term 2, academic year 2019, amount 30 people, were obtained by simple random sampling using the classroom as a random unit. The tools used in this research consisted of 1) learning management plan with a collaborative model with STAD technique 2) Achievement test before and after learning. Data analysis were mean, standard deviation and t-test. The results were as follows:

1) Mathayomsuksa 1 students receiving cooperative learning management using STAD technique have higher academic achievement after studying statistical significance at the level of .05. and 2) Mathayomsuksa 1 students receiving cooperative learning management using STAD technique have academic achievement above the threshold of 60 percent with statistical significance at the level of .05.

Keywords: Cooperative Learning Management Using STAD Technique, The Development of Southeast Asia, Learning Achievement

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 60

การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) นั้นสิ่งที่จะเป็นสิ่งที่ครูจะต้องตระหนักถึง เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดเรียนรู้แบบ STAD มี 2 ประการคือ

1. เป้าหมายของกลุ่ม (Group Goal) เจื่อนไขนี้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียน ทั้งนี้เพราะกลุ่มจำเป็นต้องให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ทราบเป้าหมายของกลุ่มในการร่วมมือกันทำงาน ถ้าปราศจากเงื่อนไขข้อนี้งานจะสำเร็จไม่ได้เลย

2. ความรับผิดชอบตนเอง (Individual Accountability) สมาชิกในกลุ่มทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองเท่า ๆ กับรับผิดชอบต่อกลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มจะได้รับการชมเชยหรือได้รับคะแนนต้องเป็นผลสืบเนื่องมาจากคะแนนรายบุคคลของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งจะนำไปแปลงเป็นคะแนนของกลุ่มของกลุ่มโดยใช้ระบบ กลุ่มสัมฤทธิ์นั่นเอง ทั้งสองเงื่อนไขนี้มีความเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์กัน

หลักการพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้แบบ STAD ในการจัดการเรียนรู้แบบ STAD นั้น สมาชิกในกลุ่มทุกคนต้องปฏิบัติตามหลักการพื้นฐาน 5 ประการดังต่อไปนี้

1. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก (Positive Interdependent) นักเรียนจะรู้สึกว่าการตนเองจำเป็นต้องอาศัยผู้อื่นในการทำงานกลุ่มให้สำเร็จ กล่าวคือ "ร่วมเป็นร่วมตาย" วิธีการที่จะทำให้เกิดความรู้สึกเช่นนี้อาจจะทำได้โดยทำให้มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน

2. การติดต่อปฏิสัมพันธ์โดยตรง (Face to Face Interaction) เนื่องจากการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเชิงบวก มิใช่วิธีที่จะทำให้เกิดผลปาฏิหาริย์ แต่ผลดีที่จะเกิดขึ้นจากการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันนั้น จะต้องมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างนักเรียนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม

3. การรับผิดชอบงานกลุ่มของกลุ่ม (Individual Accountability at Group Work) การจัดการเรียนรู้แบบ STAD จะถือว่าไม่สำเร็จจนกว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มจะได้เรียนรู้เรื่องในบทเรียนได้ทุกคน หรือได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มให้ได้เรียนรู้ได้ทุกคน

4. ทักษะในความสัมพันธ์กับกลุ่มเล็กและผู้อื่น (Social skills) นักเรียนทุกคนไม่ได้มาโรงเรียนพร้อมกับทักษะในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะช่วยนักเรียนในการสื่อสารการเป็นผู้นำ การไว้วางใจผู้อื่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง ครูควรจัดสถานการณ์ที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์และกลุ่มสัมพันธ์เพื่อให้งานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) กระบวนการกลุ่ม หมายถึง การให้นักเรียนมีเวลาและใช้กระบวนการในการวิเคราะห์ว่ากลุ่มทำงานได้เพียงใด และสามารถให้ทักษะสังคมและมนุษยสัมพันธ์ได้เหมาะสม กระบวนการกลุ่มนี้จะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มทำงานได้ผล ในขณะที่สัมพันธ์ภาพในกลุ่มก็จะเป็นไปด้วยดี

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (Student Teams – Achievement Division: STAD)

สลาวิน (Slavin, 1989, p.87) กล่าวถึงรูปแบบการสอนแบบกลุ่มสัมฤทธิ์ไว้ว่า เป็นการจัดสมาชิกกลุ่มละ 4 - 5 คนแบบละความสามารถด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพศ โดยครูจะทำการเสนอบทเรียนให้นักเรียนทั้งชั้นก่อน แล้วให้แต่ละกลุ่มทำงานตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอนเมื่อสมาชิกในกลุ่มช่วยกันหาแบบฝึกหัดและทบทวนบทเรียนที่เรียนจบแล้ว ครูจะให้นักเรียนทุกคนทำแบบทดสอบประมาณ 15 - 20 นาที คะแนนที่ได้จากการทดสอบจะถูกแปลงคะแนนของแต่ละกลุ่มที่เรียกว่า กลุ่มสัมฤทธิ์ (Achievement Division) ซึ่งการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบแบ่งกลุ่มสัมฤทธิ์มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น ประกอบด้วย การแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ แจ้งคะแนนฐานของแต่ละบุคคล บอกเกณฑ์ได้ละรางวัล ทบทวนความรู้และสอนเนื้อหาใหม่ของบทเรียนต่อนักเรียนทั้งห้องโดยครูผู้สอน

ขั้นที่ 2 การเรียนกลุ่มย่อย ซึ่งแต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก 4 คน ซึ่งสมาชิกกลุ่มจะมีความแตกต่างกันเรื่องระดับสติปัญญา ซึ่งหน้าที่สำคัญของกลุ่มก็คือการเตรียมสมาชิกของกลุ่มให้สามารถทำแบบทดสอบได้ดี กิจกรรมของกลุ่มจะอยู่ใน

รูปการอภิปรายหรือการแก้ปัญหาร่วมกันการแก้ความเข้าใจผิดของเพื่อนในกลุ่ม กลุ่มจะต้องทำให้ดีที่สุดเพื่อช่วยสมาชิกแต่ละคนของกลุ่มจะต้องช่วยสอนเสริมเพื่อให้เพื่อนในกลุ่มเข้าใจเนื้อหาสิ่งที่เรียนมาทั้งหมด

ขั้นที่ 3 การทดสอบย่อย หลังจากเรียนไปแล้ว นักเรียนต้องได้รับการทดสอบ โดยครูทำการทดสอบวัดความเข้าใจประมาณ 15 - 20 นาที และคะแนนที่ได้จากการทดสอบจะถูกแปลงเป็นคะแนนของแต่ละกลุ่มที่เรียกว่า คะแนนกลุ่มสัมฤทธิ์ ซึ่งในการทดสอบนักเรียนทุกคนจะทำข้อสอบตามความสามารถของตนโดยไม่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ขั้นที่ 4 การคิดคะแนนในการพัฒนาตนเองและของกลุ่ม ซึ่งเป็นคะแนนที่ได้จากการเปรียบเทียบคะแนนที่สอบได้กับคะแนนฐาน (Base Score) โดยคะแนนที่ได้จะเป็นคะแนนความก้าวหน้าของผู้เรียน ซึ่งนักเรียนจะทำได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความขยันที่เพิ่มขึ้นจากครั้งก่อนหรือไม่นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้คะแนนสูงสุดเพื่อช่วยกลุ่ม หรืออาจไม่ได้เลยถ้าหากได้คะแนนน้อยกว่าคะแนนฐานเกิน 10 คะแนน ในการทดสอบแต่ละครั้งนักเรียนแต่ละคนจะได้คะแนนพัฒนา จากนั้นก็นำคะแนนของแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันแล้วคิดเป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ถ้ากลุ่มใดได้คะแนนเฉลี่ยสูงถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ครูจะให้รางวัลการที่กลุ่มประสบความสำเร็จได้นั้นต้องขึ้นอยู่กับคะแนนของสมาชิกทุกคน

ขั้นที่ 5 การยกย่องกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จ กลุ่มจะได้รับรางวัลเมื่อคะแนนถึงเกณฑ์ที่ครูตั้งไว้ ได้แก่ กลุ่มเก่ง กลุ่มเก่งมาก และกลุ่มยอดเยี่ยม

จากการศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน เทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) จะเห็นได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน มีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มทำให้นักเรียนช่วยเหลือกันขณะเรียน ซักถามปัญหากันอย่างอิสระคนเก่งสามารถอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มได้เข้าใจแนวคิดและมโนคติได้กระจ่างชัดขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันนั้นมีความหมายมากกว่าแค่การเอานักเรียนมารวมกันทำงานเป็นกลุ่มย่อยเท่านั้น แต่เป็นการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อกลุ่มและส่วนรวมโดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเห็นคุณค่าของความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความสามารถของตนเองและของผู้อื่น การถือเอาถือเราจะลดลงไป นอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนมีคุณลักษณะนิสัยที่ดี เช่น ความสามัคคี มีน้ำใจ มีระเบียบวินัย เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ข้อมูลนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลลัพธ์ที่ได้ (Output)
- วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ - เทคนิคกลุ่มผลสัมฤทธิ์ (STAD) - วิชาประวัติศาสตร์	แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD	- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้อง รวม 92 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเทศบาลวัดวรนาถบรรพต อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน 5 แผน จำนวน 9 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบแผนการวิจัยแบบจำลองการทดลอง (Pre-Experimental Design) แบบหนึ่งกลุ่ม ทดสอบก่อน-หลัง (The One- Group Pretest-Posttest Design)

ตารางที่ 1 แบบจำลองการทดลอง

ก่อนเรียน	ทดลอง	หลังเรียน
T1	X	T2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. ดำเนินการทดลองด้วยการใช้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 ทำการทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โดยใช้แบบทดสอบก่อนเรียน
 - 2.2 นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบหลังเรียน
3. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดิม
4. นำผลคะแนนที่ได้จากการเก็บข้อมูลทั้งหมดวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำผลการทดสอบมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD โดยการทดสอบ t (t-test for Dependent Samples) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เพื่อทดสอบสมมติในการผ่านเกณฑ์ โดยใช้สูตร t-test for One Sample

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	คะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	t-test	Sig.
ก่อนเรียน	30	6.23	6.25	29.52*	0.00
หลังเรียน	30	15.53	3.01		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้การสอนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD มีคะแนนค่าเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 15.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.01 คะแนนค่าเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 6.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 6.25 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยหลังเรียนและก่อนเรียนโดยใช้การทดสอบค่าที พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้การสอนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD มีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD กับเกณฑ์ร้อยละ 60

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD กับเกณฑ์ร้อยละ 60

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ร้อยละ 60	คะแนนเฉลี่ย $\bar{x}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.	t-test	Sig.
หลังเรียน	20	12	15.53	3.01	11.14*	0.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้การสอนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD มีคะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.01 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม โดยการทดสอบค่าที พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้การสอนแบบร่วมมือ เทคนิค STAD มีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาคะแนนความก้าวหน้ารายบุคคลของผลการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD

นักเรียนคนที่	คะแนน		คะแนนความก้าวหน้า
	ก่อนเรียน (20)	หลังเรียน (20)	
1	4	14	+10
2	6	16	+10
3	1	13	+12
4	5	15	+10
5	4	15	+11
6	4	14	+10
7	2	12	+10
8	3	16	+13
9	7	14	+7
10	4	15	+11
11	7	14	+7
12	5	13	+8
13	6	17	+11
14	8	17	+9
15	9	18	+9

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาคะแนนความก้าวหน้ารายบุคคลของผลการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนน		คะแนนความก้าวหน้า
	ก่อนเรียน (20)	หลังเรียน (20)	
16	5	16	+15
17	6	15	+11
18	10	17	+7
19	9	18	+9
20	8	15	+7
21	9	14	+5
22	11	19	+8
23	8	16	+8
24	6	15	+9
25	4	15	+11
26	4	14	+10
27	10	18	+8
28	6	16	+10
29	8	17	+11
30	8	18	+10
$\bar{x}$	$\bar{x} = 6.23$	$\bar{x} = 15.53$	$\bar{x} = 9.56$

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD มีคะแนนความก้าวหน้ารายบุคคลของผลการเรียนวิชาประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 9.56 เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคลพบว่า นักเรียนได้คะแนนเพิ่มขึ้น

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยจัดการเรียนรู้เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยทุกคนจะต้องพัฒนาความรู้ของตนเองตามการช่วยเหลือแนะนำความรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น มีการคิดเชื่อมโยงต่อเนื่องกันตามลำดับ เพราะผู้เรียนต้องคิดแยกแยะประเด็นเพื่อนำมาสนทนาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งความรู้และประสบการณ์เดิมเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดทำให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนตลอดเวลา และผู้เรียนยังสามารถพัฒนาโดยการเรียนรู้จากเพื่อนสมาชิกในกลุ่มที่ทุกคนจะต้องพัฒนาความรู้ของตนเอง ซึ่งได้มาจากการแนะนำ ช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม เพื่อนำไปสู่ผลคะแนนและผลสำเร็จโดยมีการแข่งขันเข้ามาเป็นตัวกระตุ้นเสริมแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ซึ่งการตั้งเป้าหมายเป็นชัยชนะของกลุ่มทำให้นักเรียนมีใจจดจ่อในเรื่องที่เรียน จากผลของการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ที่กล่าวมาทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจ มีขั้นตอนวิธีการคิดที่เป็นระบบ มีความสามัคคี เกิดความรับผิดชอบ ซึ่งผลการศึกษาวิจัยสอดคล้องกับผลงานการศึกษาของ วูดส์ (Woods, 1997, p.366 - A) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ แบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ในรายวิชาคณิตศาสตร์ในการแก้โจทย์ปัญหา การทำความเข้าใจ เจตคติของนักเรียนหญิงในวัยเด็ก

จุดประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่การจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ (ทางการเรียน เจตคติ และพฤติกรรมของผู้เรียนเพศหญิงในวัยเด็ก โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามคำถามจำนวน 4 ข้อผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือกันเรียนรู้มีผลต่อความเข้าใจในบทเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นที่น่าพอใจ สอดคล้องกับ สลาวิน (Slavin, 1978, pp.44 - 46) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสัมพันธภาพของเชื้อชาติสีผิวที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ (ทางการเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาเกรด 7 และ 8 จำนวน 424 คน แบ่งนักเรียนออกเป็น 12 ห้องเรียน ครูผู้สอนจำนวน 6 คน มีการจับคู่ชั้นเรียน คือ ครู 1 คน ทำการสอน 2 ห้องเรียน ห้องที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง สอนโดยวิธีเรียนแบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ (STAD) และห้องที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม สอนโดยใช้ตารางการสอนกิจกรรมแบบเข้มข้น ซึ่งวิธีการคล้ายกับวิธีสอนแบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ (STAD) เนื้อหาจะศึกษาในเรื่องเดียวกันแต่ต่างกันตรงที่เวลาไม่ได้ทำงานกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็นนักเรียนผิวดำ 38.70% เป็นนักเรียนแถบเอเชียตอนใต้ (Oriental) และที่เหลือเป็นนักเรียนผิวขาว เวลาที่ใช้ในการทดลอง 10 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ (ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน และพบว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้วิธีเรียนแบบกลุ่มแข่งขันแบ่งตามผลสัมฤทธิ์ (STAD) มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนต่างเชื้อชาติสีผิว ซึ่งเชื้อชาติและสีผิวไม่มีผลต่อการเรียนแต่อย่างใด อีกทั้งยังสอดคล้อง กับทัศนีย์ บุตรอุดม (2552, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สมการและการแก้สมการกลสมการการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และศึกษา ความพึงพอใจในเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนนชาดอนอุปถัมภ์ อำเภอสว่างคอม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 จำนวน 24 คน พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ สุมาลี แซ่เจ้า (2552, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โรงเรียนบ้านลำมะโกรก จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จากผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมมีคะแนนร้อยละ 93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มละความสามารถ และมีการสร้างแบบฝึกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อีกทั้งยังมีการทดสอบความรู้ เพื่อวัดผลรายบุคคลซึ่งนำไปสู่การประเมินผลความสำเร็จของแต่ละกลุ่ม รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิคดังกล่าวจึงทำให้นักเรียนเกิดความต้องการได้รับการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งความต้องการดังกล่าวจะเป็นตัวเสริมแรง ทำให้สมาชิกตระหนักถึงหน้าที่ของตนและเกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อนำมาซึ่งความสำเร็จของกลุ่ม สอดคล้องกับทฤษฎีการเสริมแรงของ สกินเนอร์ (Skinner, 1945, pp.80 - 119, อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2552, หน้า 182)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีส่วนช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ในเรื่องการทำงานเป็นกลุ่ม อย่างบทเรียนเรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งตอบสนองตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนกระบวนการที่เหมาะสมส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน ทั้งสามด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัย จากการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม มีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายของกิจกรรม โดยที่ผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียน มีบทบาทและให้ความช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม เอาใจใส่เพื่อนสมาชิกในกลุ่มรายบุคคล พร้อมทั้งควบคุมการทำงานของกลุ่มให้สำเร็จลุล่วง จากกระบวนการทำงานดังกล่าวนี้จะช่วยส่งเสริมความสามัคคีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสมาชิกในกลุ่ม ลดความขัดแย้งและความเห็นแก่ตัว

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พัฒนาการของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวายในการจัดกลุ่มเอง ครูควรเป็นผู้จัดกลุ่มให้นักเรียนและแจ้งรายชื่อสมาชิกแต่ละกลุ่มให้นักเรียนทราบล่วงหน้า

1.2 ผู้สอนควรให้คำรู้ แนะนำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD เพื่อให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดและขั้นตอนการเรียนรู้

1.3 ผู้สอนควรแนะนำแหล่งความรู้ให้กับนักเรียน เช่น จากอินเทอร์เน็ต ห้องสมุด เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเปรียบเทียบการสอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD กับการสอนด้วยวิธีการเรียนแบบร่วมมือด้วยเทคนิคอื่นๆ เช่น Jigsaw, TAT (Team Games Tournament) เป็นต้น

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ร่วมกับสื่อประกอบการเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ยูทูบ (YouTube) เว็บบล็อก (Weblog) เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเสรี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2553**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). **80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: แดเน็ทซ์ อินเตอร์ คอร์ปอเรชั่น.

นฤมล นาดสูงเนิน. (2552). **การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชา การบัญชีเบื้องต้น 1 เรื่องสินทรัพย์ หนี้สินส่วนของเจ้าของ (ทุน) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD)**. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ทิตินา แคมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมสวาท โพธิ์ภู. (2552). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อดิสร คักดีสูง. (2552). **ครูสังคัมศึกษากับประวัติศาสตร์ เทคนิคการสอนและการทำผลงานทางวิชาการ**. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อติยา สวรูป. (2556). **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ (Cooperative Learning) โดยใช้เทคนิค Student Team Achievement Division (STAD) รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ เรื่อง คอมพิวเตอร์เบื้องต้นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการเรียนการสอนด้วยวิธีแบบกลุ่มร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD**. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน.

อิทธิพล เจริญเมือง. (2554). **การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนระบบเครือข่ายด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD วิชาคอมพิวเตอร์กราฟิก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า.

Barbato Rosemary Ann. (2000). **Policy Implications of Cooperative Learning on the Achievement and Attitudes of Secondary School Mathematics Student**. New York: Prentice Hall.

Benjamin, S. Blown. (1976). **Human Characteristics and school Learning**. New York: McGraw – Hill Book Company.

Slavin, R. E. (1990). **Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

_____. (1995). **Cooperative Learning: Theory, Research, and Practice**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Wong, & et al. (1997). Assessing the Level of Student Reflection from Reflective Journals. **Journal of Advanced Nursing**, 22(1), 48 - 57.

การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18

The Study of Transformational Leadership of School Administrators Under Regional Education Office 18

ปริญญากิตติคุณ¹, ฐิตินันท์ ดวงสุวรรณ², ทีปปิพัฒน์ สันตะวัน³

Pradya Pakdeesupaphon¹, Thitinan Duangsuwan², Teeppipat Suntawan³

Corresponding Author E-mail: pradya.p@nsru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 จำนวน 113 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยซึ่งมีความเที่ยงเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test Independent) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ผลการวิจัยพบว่า

1) ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงสุด คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์และการปลูกฝังค่านิยม และด้านที่ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นเอกัตบุคคล 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน พบว่าใน ภาพรวม มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบการณ์ทำงานต่างกัน พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่ระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด, สำนักงานศึกษาธิการภาค 18

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education degree (Educational Administration), Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to study the opinions and to compare the opinions of educational personnel on transformational school leadership Regional Education Office No.18 administrators, divided by gender, at work experience and education levels. The research sample was 113 educational personnel under the Regional Education Office 18. The research instrument was the questionnaire with a validity level of 0.98. The statistics used for data analysis were independent, one-way analysis of percentages, means, standard deviations, and t-tests Variance: ANOVA and Scheffe's Method. The research findings were as follows:

1) The educational personnel's opinions toward the transformational leadership of school administrators under Regional Education Office 18 overall were at a high level. The aspects that required the most transformational leadership were vision creation and value cultivation. The aspect with the lowest score was the consideration of individuality. 2) The comparison of personnel's opinions with different genders found that the opinions overall had a statistically significant difference at .05. 3) The comparison of personnel's opinions with different working experiences found that the opinions overall had a statistically significant difference at .05. and 4) The comparison of personnel's opinions with different education levels found that both overall and in each aspect had no differences.

Keywords: Transformational Leadership, Provincial Education Office, Regional Education Office 18

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เป็นยุทธศาสตร์ฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน นอกจากนั้น ศักยภาพ และคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่า การเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพ การให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทย ยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจนยังคงเป็นประเด็นท้าทายใน การยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวางกลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้ และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการ เพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมายังขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ ประเทศยังมีปัญหาการใช้อย่างสิ้นเปลืองและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561, หน้า 5)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 บททั่วไป มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติมีการกระจาย อำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และมีการพัฒนาครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา พร้อมทั้งการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 6 - 7) และหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษา ของรัฐ มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 24) จะเห็นได้ว่าการบริหารการศึกษามีลักษณะที่แตกต่างไปจากเดิมทำให้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อบริหารจัดการในรูปแบบใหม่ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติฉบับดังกล่าว

การที่จะพัฒนาศักยภาพหรือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของทุกองค์กรให้มีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเอง ก่อน “จากผู้บริหารเป็นผู้นำ” และจากนั้นจึงส่งต่อ “ภาวะผู้นำ” สู่ทุกคนในองค์กร เมื่อทุกคนในองค์กรมีภาวะผู้นำแล้วนั้นก็ จะพัฒนาองค์กรยุคเก่าสู่ “องค์กรแห่งการเรียนรู้ใหม่” ซึ่งมีพลวัตสูงกว่าองค์กรยุคเดิมแบบเทียบกันไม่ได้เลยองค์กรที่ทุกคนมีภาวะ ผู้นำจะมุ่งสู่เป้าหมายด้วยพลังและความเร็วที่เกิดจากการสอดประสานการทำงานของคนโดยธรรมชาติ (สุดา สุวรรณภิรมย์, 2551, หน้า 9) ภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมของบุคคล เป็นอิทธิพล เป็นการปฏิบัติ เป็นกระบวนการของการมีอิทธิพล เป็นกระบวนการของการทำให้จุดมุ่งหมายบรรลุผลเป็นกระบวนการที่ให้ความหมาย ของสิ่งที่กำลังกระทำร่วมกัน เป็นการทำให้วิสัยทัศน์และค่านิยม เป็นจริง และเป็นความสามารถของ บุคคลที่มีอิทธิพลในการจูงใจ และกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือทำให้องค์กรมีประสิทธิผล และประสบความสำเร็จ (Yukl, 2013, p.12; อ้างถึงใน รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2561, หน้า 295) ซึ่งภาวะผู้นำนั้น ถือได้ว่าเป็น ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อผลลัพธ์ที่เหนือความคาดหมาย เนื่องจากภาวะผู้นำเป็นตัวแปรหรือปัจจัยที่สำคัญ สามารถทำนายหรือ มีอิทธิพลต่อตัวแปรหรือปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญที่องค์กรต้องการ (Bass, & Bass, 2008, unpagged; อ้างถึงใน รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2561, หน้า 308) มีแนวคิดทฤษฎี ข้อมูล การศึกษาและงานวิจัยเชิงประจักษ์จำนวนมากที่แสดงให้เห็นถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำตั้งแต่ระดับผู้นำประเทศ ผู้นำ ศาสนา ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้นำใน องค์กรต่าง ๆ ตั้งแต่ผู้ก่อตั้ง ผู้บริหารสูงสุด กรรมการผู้จัดการผู้บริหารระดับกลางหรือระดับต้น รวมถึงพนักงานทุก ๆ คนใน องค์กรต่างส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร องค์กรใดมีผู้นำผู้บริหาร หรือพนักงานที่มีภาวะผู้นำที่ดีจะส่งผลให้องค์กรที่ยอด เยี่ยมได้ ภาวะผู้นำที่ดียังมีผลกระทบที่สำคัญต่อพนักงานในองค์กรนั้น ๆ นอกจากนั้นยังพบว่า ภาวะผู้นำส่งผลต่อ การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กร และภาวะผู้นำยังเป็นตัวแปรส่งผ่านไปยังปัจจัยอื่น ๆ ที่พบว่าส่งผลต่อความสำเร็จของ

องค์การด้วย (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2561, หน้า 379) ดังนั้นภาวะผู้นำจึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง การพัฒนา การบรรลุเป้าหมาย และความสำเร็จขององค์การ

การกำหนดนโยบายและการวางแผนทางการศึกษาที่ถูกต้อง มีประสิทธิภาพ การบริหาร การศึกษาทั้งในระดับชาติ ระดับท้องถิ่นและระดับสถานศึกษานั้น ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับและผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีความเข้าใจ และมองเห็นภาพรวมของการพัฒนาทางการศึกษา ทั้งระบบไม่ว่าจะเป็นด้านบริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตของระบบ การศึกษาทุกระดับและประเภทของการจัดการศึกษาว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจหรือควรปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ข้อจำกัดที่เป็นอยู่อย่างไรบ้าง อันจะได้ใช้เป็นสารสนเทศสำหรับเพื่อประกอบการตัดสินใจในการกำหนด นโยบายและวางแผนเพื่อการจัด การศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2555, หน้า 28) การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ จากข้อเท็จจริงที่ได้ปรากฏให้เห็นถึงสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาของประเทศในส่วนภูมิภาคทั้งในด้านโครงสร้างของ องค์การด้านระบบบริหารจัดการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาและการพัฒนา เยาวชน ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์และกำลังคนที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ และเป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนและการพัฒนา ด้านการศึกษาของประเทศให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมนานาประเทศ แม้ที่ผ่านมาคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีความ พยายามในการแก้ไขปัญหาด้วยการกำหนดมาตรการและกลไกขึ้น โดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติมาแล้วหลาย ฉบับแต่โดยเหตุที่สภาพปัญหาการจัดการศึกษาของประเทศในส่วนภูมิภาคมีความซับซ้อนและสั่งสมเป็นเวลานาน จึงเป็นเหตุ ให้ต้องมีการกำหนดมาตรการและกลไกเพิ่มเติมเพื่อให้ปัญหาโดยส่วนใหญ่ได้รับการแก้ปัญหาโดยเร็วเพื่อประโยชน์ใน การเตรียมการและรองรับปฏิรูปการศึกษาอันเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในการปฏิรูปประเทศตามที่รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยฉบับที่ได้รับความเห็นชอบจากประชามติได้บัญญัติไว้ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรักษา ความสงบแห่งชาติจึงมีคำสั่ง ให้มีสำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวนสิบแปดภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามบัญชีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดเพื่อปฏิบัติการกิจของกระทรวงศึกษาธิการในระดับเขตพื้นที่ ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและจังหวัดโดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือ และบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ และให้มี สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการเพื่อ ปฏิบัติภารกิจของ กระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมาย กำหนดการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มอบหมายและให้มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัดโดยสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 มีหน่วยงานในความรับผิดชอบ จำนวน 4 จังหวัด คือ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด กำแพงเพชร สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิจิตร และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุทัยธานี

สำนักงานศึกษาธิการภาค 18 มีหน้าที่ปฏิบัติการกิจของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อน การศึกษาในระดับภาคและจังหวัด โดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการกับ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาค ส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในความรับผิดชอบ ปฏิบัติภารกิจของ กระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมาย กำหนดการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มอบหมายในระดับจังหวัด สิ่งที่จะสะท้อนให้เห็นปัญหาคือ การจัดการศึกษาของในส่วนภูมิภาคมีความซับซ้อนและสั่งสมเป็นเวลานานทั้งในด้านโครงสร้าง ขององค์การด้านระบบบริหารจัดการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาและ การพัฒนาเยาวชน ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ และกำลังคนที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ และเป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนและ การพัฒนาทางการศึกษาของประเทศให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมนานาประเทศ ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาในฐานะผู้นำแห่ง การเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในส่วนภูมิภาคจะต้องแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมสอดคล้องกับ สถานการณ์ คน เวลา สถานที่ ตลอดจนสภาพแวดล้อมในบริบทดังกล่าว เพราะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร การศึกษาจะสะท้อนให้เห็นถึงผลของการขับเคลื่อนการศึกษาและการบริหารงานการศึกษา

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารการศึกษา สังกัด สำนักงานศึกษาธิการภาค 18 เพื่อนำไปพัฒนาภาวะผู้นำให้สามารถพัฒนาการบริหารงานให้บุคลากรทางการศึกษาเกิดความ พึงพอใจในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมี ความสุขและเกิดประสิทธิผลต่อการบริหารจัดการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหาร การศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ทำงานและระดับการศึกษา

การทบทวนวรรณกรรม

ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย หนังสือ และตำราหลาย เล่ม เพื่อความสมบูรณ์และความถูกต้องของงานค้นคว้าอิสระ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเสนอเนื้อหาและประเด็นดังต่อไปนี้

บริบทสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18

1. บริบทสำนักงานศึกษาธิการภาค 18

สำนักงานศึกษาธิการภาค 18 มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนภูมิภาค และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์

องค์กรหลักในการขับเคลื่อนการศึกษาในระดับภาคและจังหวัดแบบบูรณาการการมีส่วนร่วม

พันธกิจ

- 1) พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

2) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

- 3) พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการ ครู และบุคลากรทางการศึกษา

ภารกิจของสำนักงานศึกษาธิการภาค 18

ปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ ทาหน้าที่ขับเคลื่อนการศึกษาใน ระดับภาคและจังหวัด โดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและ บูรณาการกับหน่วยงานในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดยุทธศาสตร์และบทบาทการพัฒนาภาคต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทาง การพัฒนา ประเทศ นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ และยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด รวมทั้งการพัฒนาด้านอื่น ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ ตามศักยภาพและโอกาสของบุคคลและชุมชนในแต่ละพื้นที่

- 2) สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การวิจัยและพัฒนา

- 3) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในพื้นที่รับผิดชอบ

- 4) สนับสนุนการตรวจราชการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและ ยุทธศาสตร์ของ กระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ

- 5) ประสานการบริหารงานระหว่างราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เกิดการพัฒนา อย่างบูรณาการในระดับ พื้นที่ของหลายจังหวัด โดยยึดการมีส่วนร่วมและประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก

- 6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. บริบทสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหาร และการจัดการศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และ ยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มอบหมายใน ระดับจังหวัด และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และการปฏิบัติงานราชการให้เป็นไปตามอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด และตามที่คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดมอบหมาย

- 2) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนางานด้านวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัด

3) สั่งการ กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษา ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

4) จัดทำกรอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน และกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินงานในลักษณะ ตัวชี้วัดร่วมของส่วน ราชการหรือหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด

5) ปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้ง ปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับ ราชการประจำทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ และประสานงานต่าง ๆ ในระดับจังหวัด

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

1. ความหมายของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ คือ การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์การต่าง ๆ ภายใต้การนำของหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาไม่ สามารถก่อให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจของผู้ที่ทำงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อปฏิบัติงานร่วมกันไปสู่เป้าหมายของหน่วยงาน หรือองค์การถ้าหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาขาดเสีย ซึ่งการใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพย่อมไม่สามารถใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่ในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การได้การศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการใช้อิทธิพลภาวะผู้นำ รวมทั้ง การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง

ชนิษฐา อุ่นวิเศษ (2550, หน้า 18) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือกระบวนการที่บุคคลใช้วิธีการนำ เพื่อน กลุ่มให้ บรรลุตามเป้าหมายร่วมกันขององค์การโดยมุ่งอิทธิพล แรงจูงใจ วิสัยทัศน์ ในการเป็น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้สัมฤทธิ์ผลในทุก สถานการณ์ และจินดา วงศ์อำมตย์ (2550, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรม ส่วนตัวของผู้บริหารที่จะสร้างความเชื่อมั่น ให้บุคลากรในองค์กร เกิดแรงกระตุ้นที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตาม เป้าหมายที่วางไว้

ธวัช บุญยณี (2550, หน้า 1) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ การกระทำระหว่างบุคคลโดย บุคคลที่เป็นผู้นำจะใช้ อิทธิพล (Influence) หรือการดลบันดาลใจ (Inspiration) ให้บุคคลอื่นหรือกลุ่ม กระทำหรือไม่กระทำบางสิ่งบางอย่างตาม เป้าหมายที่ผู้นำกลุ่มหรือองค์การกำหนดไว้

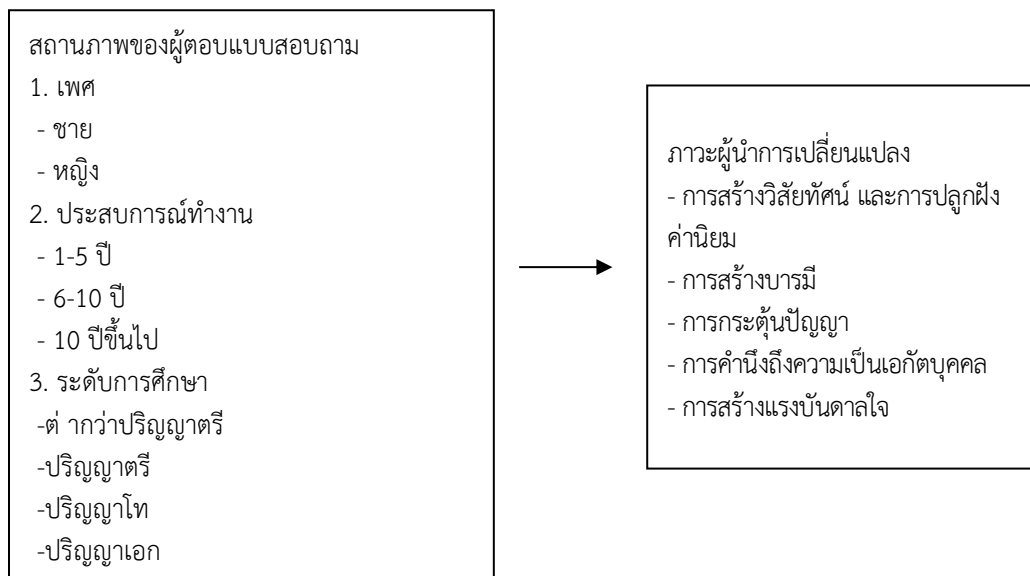
สุภาวดี จิตติรัตนกุล (2550, หน้า 12 - 13) กล่าวว่า ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ (Leadership) คือศิลปะ หรือความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จะกระตุ้นจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวกโดยใช้กระบวนการ สื่อความหมาย การติดต่อซึ่งกันและกันให้เกิดมีใจร่วมกับตน ดำเนินการจนกระทั่งบรรลุสำเร็จตาม วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดำรง แสงใส (2551, หน้า 15) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ เป็นการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นใน การสร้างสรรค์หรือ ปลุกฝังศรัทธา ความกลมเกลียว ความร่วมมือร่วมใจให้เกิดขึ้น ในระหว่างผู้ร่วมงาน หรือผู้ตาม ทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงาน เป็นไปในทิศทางที่ผู้นำหรือผู้บริหารต้องการอันเป็นไปตาม วัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การนั่นเอง

ภิรมย์ ถินถาวร (2551, หน้า 16) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือมากกว่า พยายามใช้อิทธิพลใช้พลังอำนาจใช้แนวคิดของตนหรือกลุ่มกระตุ้นชี้นำโน้มน้าวผลักดันให้ผู้อื่น หรือกลุ่มอื่นมีความเต็มใจและ กระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการของตนด้วยความศรัทธา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนใน 9 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้การนิเทศการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นกรอบความคิดได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ในการวิจัย เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษาสังกัด สำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ในครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงขอเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ประจำปี 2562 จำนวนทั้งหมด 154 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 จำนวน 113 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยการเปิดตาราง เครจซี่และมอร์แกน และทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยการเทียบสัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น แบบสอบถามแบบเลือกตอบ ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 องค์ประกอบทางการเปลี่ยนแปลง 5 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์และการปลูกฝังค่านิยม
- 2) ด้านการสร้างบาร์มี
- 3) ด้านการกระตุ้นปัญญา
- 4) ด้านการคำนึงความเป็นเอกัตบุคคล
- 5) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มแก้ววารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยพบผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มแก้ววารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ในระหว่างวันที่ 16 - 24 พฤษภาคม 2562 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บแบบสอบถามจากครู

3. ผู้วิจัยขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองจากโรงเรียนในกลุ่มแก้ววารี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบ 85 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. ผู้วิจัยตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้สถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
 - 1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item Objective Congruence)
 - 1.2 สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ค่าความถี่ (Frequency)
 - 2.2 ค่าร้อยละ (Percentages)
 - 2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.4 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) S.D.

ผลการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 ผู้ศึกษาเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ตามลำดับการนำเสนอ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 จำนวน 113 คน โดยทำการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับ เพศ ประสบการณ์ ทำงานและระดับการศึกษา

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	39	34.51
	หญิง	74	65.49
	รวม	113	100.00
2	ประสบการณ์ทำงาน		
	1 – 5 ปี	34	30.09
	6 – 10 ปี	26	23.01
	10 ปีขึ้นไป	53	46.90
	รวม	113	100.00

ตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 จำนวน 113 คน โดยทำการศึกษาร้อยละเกี่ยวกับ เพศ ประสบการณ์ ทำงานและระดับการศึกษา (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
3	ประสบการณ์ในการทำงาน		
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	1.77
	ปริญญาตรี	54	47.79
	ปริญญาโท	46	40.71
	ปริญญาเอก	11	9.73
	รวม	113	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่าสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่า เพศชาย ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 65.49 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 34.51 ประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไป คิดเป็น ร้อยละ 46.90 รองลงมาประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.09 และประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.01 ระดับการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี คิดเป็น ร้อยละ 47.79 รองลงมา ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 40.71 ระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 9.73 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.77

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18

ลำดับ	รายการ	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง			
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	การสร้างวิสัยทัศน์และการปลูกฝังค่านิยม	3.82	0.73	มาก	1
2	การสร้างบารมี	3.78	0.75	มาก	2
3	การกระตุ้นปัญญา	3.72	0.70	มาก	3
4	การคำนึงความเป็นเอกัตบุคคล	3.68	0.73	มาก	5
5	การสร้างแรงบันดาลใจ	3.69	0.71	มาก	4
	รวม	3.74	0.69	มาก	

จากตารางที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.74$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาก ทุกด้านโดยด้านที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูงสุดคือ การสร้างวิสัยทัศน์และการปลูกฝังค่านิยม ($\bar{x} = 3.82$) รองลงมาคือการสร้างบารมี ($\bar{x} = 3.78$) การกระตุ้นปัญญา ($\bar{x} = 3.72$) การสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{x} = 3.69$) และด้านที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต่ำสุดคือ การคำนึงถึงความเป็นเอกัตบุคคล ($\bar{x} = 3.68$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 จำแนกตามเพศ

ลำดับ	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	เพศชาย		เพศหญิง		t	P
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1	การสร้างวิสัยทัศน์และการปลูกฝังค่านิยม	3.88	0.73	3.78	0.77	0.65	0.08
2	การสร้างบารมี	3.86	0.75	3.74	0.81	0.84	0.01
3	การกระตุ้นปัญญา	3.80	0.70	3.68	0.75	0.85	0.06
4	การคำนึงความเป็นเอกัตบุคคล	3.79	0.59	3.61	0.79	1.26	0.02
5	การสร้างแรงบันดาลใจ	3.80	0.67	3.64	0.73	1.16	0.32
รวม		3.83	0.59	3.69	0.74	1.07	0.04

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศ ต่างกัน พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสร้างบารมี และด้านการคำนึงถึงความเป็นเอกัตบุคคล มีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการสร้างวิสัยทัศน์และการปลูกฝังค่านิยม ด้านการกระตุ้นปัญญา และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 เป็นผู้ที่ได้รับการพัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่องมีอุดมการณ์ในการทำงาน เป็นผู้เปลี่ยนแปลงทัศนคติความเชื่อและแรงจูงใจ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาให้รับผิดชอบเอาใจใส่ในการทำงาน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับศรัทธาของบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้มีความสามารถในการโน้มน้าวให้ผู้อื่นมีความคิดเห็นคล้อยตามเพื่อให้ผู้อื่นมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กร สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุมาลี ละม่อม (2553) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีประเด็นที่ค้นพบดังนี้

1.1 ด้านการสร้างวิสัยทัศน์และการปลูกฝังค่านิยม ความคิดเห็นของบุคลากร ทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 สามารถสร้างภาพและปลูกฝัง ค่านิยมให้แก่ผู้ร่วมงานรับรู้ถึงความต้องการของหน่วยงานเป็นอย่างไรในอนาคต อธิบายและสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดความผูกพันในองค์กร สามารถสะท้อนให้ผู้ร่วมงานเห็นภาพและเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย ในการปฏิบัติงาน ปลูกฝัง ค่านิยมปฏิบัติให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ ซื่อสัตย์ ปฏิบัติตนแก่ ผู้ร่วมงานด้วยความเสมอภาคและสามารถทำให้ผู้ร่วมงานมีความรู้สึกว่าตนเอง มีความสำคัญและมี คุณค่า สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พิสุทธิณี หาดเพชร (2557)

ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของ ครูที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มโรงเรียนสาธิต กลุ่มที่ 2 จังหวัดอุทัยธานี ด้านการสร้าง วิสัยทัศน์และการปลูกฝังค่านิยม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการสร้างบารมี ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารกระทำตนเป็นแบบอย่างในการอุทิศเวลา เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความเชื่อมั่นในตนเองแน่วแน่ในอุดมคติ ความเชื่อและค่านิยมของตน ให้ความสำคัญกับการกิจที่ต้องปฏิบัติร่วมกันให้กำลังใจ และความไว้วางใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน แสดงจุดยืนที่ชัดเจนในการแสดงข้อคิดเห็นต่อปัญหา ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารยังปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม และจริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ ผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อุทัยวรรณ ฝอยหิรัญ (2551) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะนำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้านการสร้างบารมี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการกระตุ้นปัญญา ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับ มากทุกข้อทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะ มองการณ์ไกลและมุ่งอนาคต มีความกระตือรือร้น แน่วแน่ใน การปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงาน ด้วยความตั้งใจและมีการพัฒนาผู้ร่วมงานของตนเองอยู่เสมอ มีความเชื่อมั่นใน ความสามารถและ ศักยภาพของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารมีมาตรฐานในการปฏิบัติงานสูง ให้กำลังใจผู้ร่วมงานอย่างต่อเนื่อง กระตุ้น ผู้ร่วมงานทำงานให้เกิดผลสำเร็จ และผู้บริหารมีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจผู้ร่วมงาน มีแนวคิดใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน

1.4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นเอกัตบุคคลความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา ที่มีต่อภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ร่วมงานเคารพ ในสิทธิ และความเป็นส่วนตัวของผู้ร่วมงานมีการส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเคารพและปฏิบัติ ต่อ ผู้ร่วมงาน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมความเป็นตัวเองให้กับผู้ร่วมงาน ยอมรับฟังเรื่องราวของผู้ร่วมงาน เอาใจใส่ต่อความต้องการของผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ อุทัยวรรณ ฝอยหิรัญ (2551) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะ ผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายข้อด้าน การคำนึงถึงเอกัตบุคคล อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ใน ระดับมากทุกข้อทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสามารถ กระตุ้น โน้มน้าวจิตใจให้ทุกคนมุ่งมั่นทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และทำงานบรรลุเกินเป้าหมาย ย่อมทำให้องค์กรพัฒนาและเจริญก้าวหน้าประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุมาลี ละม่อม (2553) ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ทำงาน และระดับการศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารการศึกษา สังกัด สำนักงานศึกษาธิการภาค 18 จำแนกตามเพศพบว่าบุคลากรทางการศึกษา เพศชายและบุคลากรทางการศึกษาเพศหญิง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคลากรทางการศึกษาเพศหญิง มีพฤติกรรมที่เน้นถึงความละเอียดถูกต้อง พิถีพิถันในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ทำให้กังวลใจใน รายละเอียดทั้ง เรื่องเกี่ยวกับงานและไม่เกี่ยวกับงาน ไม่กล้ายอมรับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น นำเรื่องส่วนตัวมาปะปนกับเรื่อง งาน และอารมณ์แปรปรวน ส่วนบุคลากรทางการศึกษาเพศชายจะมีพฤติกรรมที่มองถึง ภาพรวม กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าที่ จะเปลี่ยนแปลงหรือยอมรับแนวคิดใหม่ ๆ และควบคุมอารมณ์ ตนเองได้จึงทำให้ความคิดเห็นระหว่างเพศแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มาชีเตาะ ปีมา (2557) ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา จำแนกตามตัวแปรเพศ ภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสร้างบารมี และด้านการคำนึงถึงความเป็นเอกัต

บุคคล มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการสร้างวิสัยทัศน์และการปลูกฝังค่านิยมด้านการกระตุ้นปัญญา และด้านการสร้าง แรงบันดาลใจ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวม พบว่าบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานบางเรื่องที่มีความซับซ้อน และมีรายละเอียดมาก จำเป็นที่จะต้องให้ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานที่มากกว่าในการทำงานและติดต่อประสานงาน ส่วนงานที่มีรายละเอียดไม่ซับซ้อนมากอาจมอบหมายให้ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่าในการทำงาน จึงทำให้บุคลากรที่มีประสบการณ์ ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ซาลิสส์ห์ ดะเซ็ง (2555) ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสร้างวิสัยทัศน์และการปลูกฝังค่านิยมด้านการสร้างบารมีด้านการกระตุ้นปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นเอกัตบุคคล มีความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.3 ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าในภาพรวม และรายด้านมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารการศึกษามีแนวปฏิบัติและการแสดงออกซึ่ง พฤติกรรมในการบริหารงานกับบุคลากรที่เท่าเทียมกัน ไม่มีอีกระดับการศึกษา ในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก จึงมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประภา อัครพงษ์พันธุ์ (2551) ได้ทำ การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ทั้งภาพรวมและ รายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากสรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลการศึกษารื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการสร้างวิสัยทัศน์และการปลูกฝังค่านิยมผู้บริหารสร้างวิสัยทัศน์ให้ผู้ร่วมงาน รับรู้ว่าการให้หน่วยงานเป็นอย่างไรในอนาคต อธิบายและจูงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดความผูกพัน ในวิสัยทัศน์ และปลูกฝังค่านิยมปฏิบัติ เช่น การเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร และความเป็นธรรม

1.2 ด้านการสร้างบารมี ผู้บริหารต้องมีศักยภาพในการปฏิบัติงานสูง สร้างความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือกับบุคคลอื่น กระทำตนเป็นแบบอย่างในการอุทิศเวลา เสียสละ มีจิตสาธารณะ มีความชัดเจนในการปฏิบัติ ให้เกียรติผู้อื่นเสมอ มีความสร้างสรรค์ในการทำงานกล้าคิดกล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ โอบอ้อมอารี และมีความเอื้ออาทรแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

1.3 ด้านการกระตุ้นปัญญา ผู้บริหารควรทำตนเป็นแบบอย่างในการแสวงหาความรู้ มีความรู้ในทุก ๆ ด้าน ศึกษาหาความรู้ และนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอ ควรมีการส่งเสริมให้ ผู้ร่วมงานได้เข้ารับการอบรมเสริมความรู้ใหม่ ๆ ศึกษาดูงาน การศึกษาต่อมีการแจ้งข่าวสารใหม่ ๆ ให้ได้ทราบโดยทั่วถึง เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงาน เรียนรู้ในการปฏิบัติงาน และหาทางแก้ไขเสนอแนะ แนวทางการแก้ปัญหา ให้คำแนะนำชี้แจงกับผู้ร่วมงานได้ตลอดเวลา ทำงานเชิงรุก โดยติดตามงานเสมอ

1.4 การคำนึงถึงความเป็นเอกัตบุคคลผู้บริหารควรดูความสามารถระหว่างบุคคลแล้วจึง มอบหมายงาน โดยคำนึงถึงความสามารถแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่ควรเปรียบเทียบ ต้องเอาใจใส่ผู้ร่วมงาน ด้วยความเสมอภาคและเป็นกลาง เคารพในสิทธิของผู้อื่นเป็นผู้ที่มีความเข้าใจมนุษย์ทุกคน เป็นผู้นำที่ผู้ใต้บังคับบัญชาชื่นชอบ ไม่หลงตนเองสามารถอยู่ในโรงเรียนได้อย่างสบายใจไม่หวาดระแวงกัน ไว้วางใจและสนับสนุนให้กำลังใจในการทำงานของผู้ร่วมงาน และต้องไม่ทำแบบถูกใจมากกว่าถูกต้อง

1.5 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ บริหารต้องมองโลกในแง่ดีคอยเสริมแรง สร้างความมั่นใจให้กับผู้ร่วมงาน เป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้อยู่ในความปกครองก้าวหน้า เป็นแรงผลักดันให้เกิดการพัฒนา กระตุ้นให้ทุกคนเกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานอย่างเต็ม ความสามารถ ให้คำแนะนำปรึกษาจนงานสำเร็จลุล่วง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาประสิทธิภาพของภาวะผู้นำ ผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 เช่น ระดับการศึกษา

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 18

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- ชนิษฐา อุ่นวิเศษ. (2550). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- จินดา วงศ์อำมาตย์. (2550). ภาวะผู้นำร่วมสมัยในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชาลีอะห์ ดะเซ็ง. (2555). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ดำรง แสงใส. (2551). แบบภาวะผู้นำและความพึงพอใจของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธวัช บุญยมณี. (2550). ภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: โตเดียนสโตร์.
- พิสุทธิณี หาดเพชร. (2557). การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลงในกลุ่มโรงเรียนลานสัก กลุ่มที่ 2 จังหวัดอุทัยธานี. การค้นคว้าอิสระการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยคำแหง.
- ประภา อัครพงศ์พันธุ์. (2551). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 2. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ภิรมย์ ถินถาวร. (2551). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของข้าราชการครูโรงเรียนในอำเภอบ้านโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มาลีเต๊ะ บิมา. (2557). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา. ยะลา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2561). จิตวิทยาองค์การ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระยุทธ ขาตะกาญจน์. (2555). เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดา สุวรรณภิรมย์. (2551). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สุภาวดี จิตดิตรันกุล. (2550). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเทศมนตรี กรณีศึกษา: เทศบาลเมืองพังงา อำเภอเมือง จังหวัดพังงา. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครองท้องถิ่น). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สุมาลี ละม่อม. (2553). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุวิทย์ เมืองศิริ. (2548). ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทัยวรรณ ฝอยศิริ. (2551). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์

A Comparison of Learning Achievement in Social Studies Before and After
Learning of Prathomsuksa 3 Students by Using Cooperative Learning
Management Using jigsaw technique

วีระพันธ์ พึ่งตาแสง¹, ทิพพาพร จงวรกุล²

Veerapun Puengtasang¹, Tippaporn Jongworakul²

Corresponding Author E-mail: ccbaovee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนวัดท่าทอง อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง ศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 20 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์, วิชาสังคมศึกษา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

¹ ครู, กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, โรงเรียนวัดท่าทอง

¹ Teacher, Group Learning Social Studies, Religion and Culture, Wat Thathong School

² นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Students in the Social Studies Program, Faculty of Education, Rajabhat University, Nakhon Sawan

Abstract

The purposes of this research were to compare of Learning achievement in social studies before and after learning of Prathomsuksa 3 students by using cooperative learning Management Using jigsaw technique. The population of this research of Prathomsuksa 3 students at the 2nd semester of the academic year 2562 Wat Thathong school, muang Nakhon Sawan province, 19 people. The tools used in this research consisted of 1) lesson plans using the cooperative learning techniques jigsaw social studies religion in Thailand, 2) social studies achievement test religion in Thailand as a test of select option a 4-choice, 20 - choice test. The statistics used in data analysis were mean, standard deviation and t-test. The results were as follows:

Prathomsuksa 3 students receiving cooperative learning using jigsaw technique have have higher academic achievement after studying.

Keywords: Cooperative Learning Management Using Jigsaw Technique, The Development of Southeast Asia, Learning Achievement

บทนำ

การพัฒนานักเรียนนั้นต้องพัฒนาให้ครบทุกด้าน คือ ทั้งอารมณ์ สังคม และสติปัญญา การศึกษาถือเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาคนในทุกมิติตามที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 กล่าวถึง การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และในมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำ ได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นสาระหลักให้นักเรียนต้องเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งในหลักสูตรดังกล่าวกำหนดให้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีสาระย่อยอีก 5 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ซึ่งสาระการเรียนรู้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เป็นสาระหนึ่งที่นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำเป็นต้องเรียนตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด โดยนักเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อ ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน ศาสนบุคคลของศาสนาต่าง ๆ อาทิ ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาฮินดู และศาสนาสิกข์

ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในโรงเรียน ผู้เรียนเรียนคล้อยตามทั้งเก่งและอ่อน ดังนั้นการปลูกฝังคุณธรรมมีระเบียบวินัย คุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความเป็นมนุษย์ ความกตัญญู รักเกียรติภูมิแห่งตน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความรู้จักคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิของผู้อื่น เสียสละรักประเทศชาติ เห็นคุณค่าอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ศรัทธาในศาสนา เพราะผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านสติปัญญา ความถนัด คุณธรรมจริยธรรม ความสามารถและประสบการณ์ จึงทำให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจ ในเรื่องที่เรียนแตกต่างกัน ถ้าครูสอนเร็วผู้เรียนที่เรียนอ่อนจะตามไม่ทันครู สอนช้าอธิบายมาก ๆ ผู้เรียนก็จะเกิดความเบื่อหน่ายและถ้าเป็นผู้เรียนที่ยิ่งเล็ก ๆ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นไปได้ยากครูผู้สอนต้องหาวิธีการสอนหลาย ๆ อย่างเพื่อทำให้ผู้เรียนสนใจและมีเจตคติที่ดีต่อกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในการแก้ปัญหาดังกล่าววิธีหนึ่งที่จะช่วยในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและยังปลูกฝังระเบียบวินัยคุณธรรมจริยธรรม ให้ดีขึ้นได้แก่การนำเอาวิธีการสอนมาให้ใช้เหมาะสมกับลักษณะวิชา กล่าวคือครูจะต้องหาวิธีการสอน ที่ได้ผลมาใช้กับนักเรียน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม ปัจจุบันการเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป

ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย นักเรียนมีความสับสนเรื่องศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายท้อแท้ ไม่สนใจเรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนไม่ดี ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนจึงสนใจที่จะศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ว่าจะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียนได้หรือไม่ อย่างไร เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์

การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้คล้าย ๆ กับการต่อภาพจิ๊กซอว์ จึงเรียกวิธีนี้ว่า Jigsaw หรือปริศนาความคิด

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอนมอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาที่กำหนดให้ สมาชิกแต่ละคนจะถูกกำหนดโดยกลุ่ม ให้ศึกษาเนื้อหาคนละตอนที่แตกต่างกัน ผู้เรียนจะไปทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาที่เหมือนกัน หลังจากที่ถูกคนศึกษาเนื้อหานั้นจนเข้าใจแล้ว จึงกลับเข้ากลุ่มเดิม แล้วเล่าเรื่องที่ตนศึกษาให้สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มฟัง โดยเรียงตามลำดับเรื่องราว เสร็จแล้วให้สมาชิกในกลุ่มคนใดคนหนึ่งสรุปเนื้อหาของสมาชิกทุกคนเข้าด้วยกัน ครูผู้สอนอาจเตรียมข้อสอบเกี่ยวกับบทเรียนนั้นไว้ ทดสอบความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนในช่วงสุดท้ายของการเรียน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ มี 6 ขั้นตอนดังนี้

1. ผู้สอนจัดเตรียมเนื้อหาสาระหรือเรื่องที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยแบ่งเนื้อหาหรือหัวข้อที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อยเท่ากับจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม
2. ผู้สอนจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียนให้มีสมาชิกที่มีความสามารถละกันเป็นกลุ่มบ้าน (Home group) จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาจมี 2 - 6 คนก็ได้
3. ผู้สอนแจกเอกสาร อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนรู้ให้กลุ่มละ 1 ชุด หรือให้สมาชิกคนละ 1 ชุดก็ได้ (ทุกกลุ่มจะศึกษาในเรื่องเดียวกัน) มอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนรับผิดชอบศึกษา ค้นคว้าเพียงคนละ 1 ส่วน
4. สมาชิกทำหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแยกย้ายจากกลุ่มบ้าน ไปจับกลุ่มใหม่เพื่อทำการศึกษาเอกสารหรือค้นคว้าเพิ่มเติมในส่วนที่ตนเองได้รับมอบหมาย โดยสมาชิกที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อยเดียวกัน จะไปนั่งรวมกลุ่มกัน กลุ่มละ 3 - 6 คน หรือตามจำนวนที่ผู้สอนกำหนด อ่าน ศึกษา หรือค้นคว้า สรุปเนื้อหาสาระ จัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอ และเตรียมนำไปสอนหรือให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่มบ้าน
5. ผู้เชี่ยวชาญของแต่ละกลุ่มกลับกลุ่มเดิมของตนแล้วผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกัน อธิบายให้ความรู้สมาชิกในกลุ่มที่ละคนจนครบ มีการซักถามข้อสงสัย ตอบปัญหา ทบทวน ให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน
6. ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละคนทำการทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ที่ครอบคลุมทุกหัวข้อที่เรียนรู้ แล้วนำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม มอบรางวัลหรือคำชื่นชมกลุ่มที่มีคะแนนรวมสูงสุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ข้อมูลนำเข้า (Input) - วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ - การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ - วิชาสังคมศึกษา	กระบวนการ (Process) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์	ผลลัพธ์ที่ได้ (Output) - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60
---	---	---

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดท่าทอง อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 19 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง ศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 20 ข้อ

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ The single group pretest -posttest design (สุวิมล ติรภานันท์, 2551, หน้า 21)

ตารางที่ 1 แบบจำลองการทดลอง

ก่อนเรียน	ทดลอง	หลังเรียน
O ₁	X	O ₂

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยทดลองเบื้องต้นใช้แผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวสอบก่อน-หลัง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการทดลองกับนักเรียน
2. ทดสอบก่อนเรียน โดยการนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ที่จัดทำขึ้น 20 ข้อ มาใช้ทดสอบนักเรียนกลุ่มทดลอง จากนั้นนำกระดาษคำตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปตรวจให้คะแนน โดยให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่ถูกต้อง และให้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่ผิด แล้วบันทึกผลไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน
3. ดำเนินการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ระหว่างวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2562 - 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563
4. ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ฉบับเดียวกับก่อนเรียน และบันทึกผลคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังเรียน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล
5. นำผลคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อนำคะแนนที่ได้มาทดสอบสมมติฐานและสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ โดยใช้การทดสอบค่าที กรณีข้อมูลไม่เป็นอิสระต่อกันซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนมาตรวจสอบให้คะแนน แล้วบันทึกการทดสอบเป็นรายบุคคล
2. หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ค่าที กรณีข้อมูลไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัย

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลจากผลการทดลองใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์

คนที่	คะแนนก่อนเรียน (20 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)	D	D ²
1	4	13	9	81
2	7	12	5	25
3	9	11	2	4
4	10	13	3	9
5	8	17	9	81
6	6	16	10	100
7	15	16	1	1
8	14	16	2	4
9	8	12	4	16
10	2	12	10	100
11	6	8	2	4
12	13	15	2	4
13	5	6	1	1
14	6	6	0	0
15	13	17	4	16
16	8	13	5	25
17	7	7	0	0
18	5	13	8	64
19	10	16	6	36
รวม	156	239	$\sum D = 83$	$\sum D^2 = 571$
$\bar{x}$	8.21	12.57		
S.D.	3.55	3.61		
ร้อยละ	29.64	45.41		

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน โดยหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 12.57 คิดเป็นร้อยละ 45.41 และก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.21 คิดเป็นร้อยละ 29.64

อภิปรายผล

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้จากการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคจิ๊กซอว์เป็นการเรียนรู้ที่สร้างบรรยากาศในการเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน แต่ละคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้รับผิดชอบหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายของตน ทำให้นักเรียนเกิดความตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และระหว่างสมาชิกในกลุ่มมีการแบ่งปันความรู้ ความคิดเห็น รวมถึงเป็นกำลังใจให้กันและกัน เพื่อนำพากลุ่มไปถึงจุดหมาย และประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดย

สอดคล้องกับวิจัยของ เสวตกนิษฐ์ ศรีสนาย (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ สารประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ สารประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 87.43/85.48 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) สารประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.7933 3) นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) สารประวัติศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม การเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ระดับดีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ หนูเพียร สีลา (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง การทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง การทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่อง การทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 91.03/82.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิผลของพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่อง การทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.7334 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามแผนพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เรื่องการทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยนี้ ควรนำการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทุกระดับชั้นและทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนแบบใฝ่รู้ อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาที่สำเร็จการศึกษาออกไปมีคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และของชาติ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ถ้าหากในการวิจัยครั้งต่อไป น่าจะมีการใช้เทคนิคอื่น ๆ เพิ่มขึ้น รวมทั้งสาระการเรียนรู้อื่น ๆ หรือใช้หลายเทคนิคร่วมกัน ว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือดีกว่านี้หรือไม่ ดังนั้น ควรมีการเพิ่มสื่ออื่นเพิ่มเติม เช่น สื่อวิดีโอ เพลง เพื่อที่จะให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและสนใจที่จะทำกิจกรรมการอ่านที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมชนสมรรถนะการเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2552). **80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ต คอร์ปอเรชั่น

- ทิศนา แคมมณี. (2554). รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2555). ศาสตร์การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนาธิป พรกุล. (2552). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชณี ทาเหล็ก. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง เส้นขนาน ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การมัธยมศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เรณู วรรณสิงห์. (2556). รายงานวิจัย การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการประมวลผลข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค จิกซอร์ ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3/4. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคโนโลยีไทยบริหารธุรกิจ.
- เศวตกนิษฐ์ ศรีสนาย. (2552). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค Jigsaw สารประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสาวเพ็ญ บุญประสพ. (2553). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การมัธยมศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- หนูเพียร สีลา. (2553). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ เรื่อง การทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การค้นคว้าอิสระปริญญาามหาบัณฑิต(หลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). หลักการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการบริหารงานของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรี

The Study of Satisfaction of School Administrators Toward the Administration of the SINGBURI Provincial Education Office

สาทิพย์ จักรเทพวงศ์¹, สายทิพย์ ยะฟู², ทีปปิพัฒน์ สันตะวัน³

Sathit Chaktep Wong¹, Saythit Yafu², Teeppipat Suntawan³

Corresponding Author E-mail: sathit.c@nsru.ac.th

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 91 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือตอนที่ 1 เป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ และได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผลการศึกษาพบว่า

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรี ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 58.24 ช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 การศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 79.12 และประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้อง 21-30 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 39.56

2) ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.13$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีสูงสุดในด้านการส่งเสริมสนับสนุน ($\mu = 4.18$) รองลงมาคือ ด้านปฏิบัติการ ($\mu = 4.12$) ด้านนโยบายและด้านกำกับดูแล ($\mu = 4.10$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, การบริหารงาน, สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรี

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education Degree (Educational Administration), Nakhon Sawan Rajabhat University.

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purpose of the independent study was to study the satisfaction of school administrators toward the administration of the Singburi Provincial Education Office. The population used in this study was 91 school administrators, academic year 2019, the instrument used to collect data was a questionnaire which was divided into 2 parts, part 1 was a checklist type, and part 2 was the question in a rating scale. The content validity was checked by experts, the reliability was 0.99. The statistics used in data analysis were percentage (%), mean (μ), standard deviation (σ). The study findings were as follows:

1) General information of the respondents to study the satisfaction of school administrators toward the administration of the Singburi Provincial Education Office, most of the respondents were 53 female, representing 58.24%, aged 51 years and over, a total of 39 people, representing 42.86%, master's degree study were 72 people, representing 79.12% and 21 - 30 years of relevant work experience, comprising 36 people, representing 39.56%.

2) Satisfaction of school administrators toward the administration of the Singburi Provincial Education Office of Education overall was at the high level ($\mu = 4.13$) and when considering each aspect, the level of satisfaction of school administrators toward the administration of the Singburi Provincial Education Office, the highest satisfaction level was the facilitation ($\mu = 4.18$), followed by operator ($\mu = 4.12$), policy and regulator ($\mu = 4.10$) respectively.

Keywords: Satisfaction, Administration, Singburi Provincial Education Office

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นส่วนราชการที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงาน การศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการที่ผ่านมา ภายใต้ระเบียบบริหารราชการและการจัดระเบียบบริหารราชการของ กระทรวงศึกษาธิการ นับตั้งแต่ พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา พบปัญหาอุปสรรคสำคัญในการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการใน ภาพรวม อาทิ ส่วนราชการทั้ง 5 องค์กรหลัก มีการบริหารงานแบบแยกส่วน (Fragmentation) ขาดการบูรณาการ มีการกระจุกอำนาจการตัดสินใจการบริหารและงบประมาณไว้มากในส่วนกลางที่ยังไม่เหมาะสมกับการศึกษาในแต่ละระดับ และประเภท และสภาพพื้นที่ที่มีศักยภาพและภูมิสังคมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลมาจากโครงสร้างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่สามารถ บริหารงานเชิงพื้นที่ในลักษณะที่เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เป็นภารกิจร่วมกันได้ ซึ่งเกิดจากการบริหารราชการในระดับพื้นที่ ยัง ทำงานแยกตามสาขาหน้าที่ของส่วนราชการต้นสังกัด ส่งผลให้การขับเคลื่อนนโยบาย และยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติยังไม่มี ประสิทธิภาพและไม่มีเป้าหมายร่วมกันของกระทรวง และขาดระบบและกลไกที่สร้างภาวะความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อผลการจัดการศึกษาของผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกระดับ อีกทั้งเขตพื้นที่การศึกษาไม่ได้เป็นเขตพื้นที่ การศึกษาของกระทรวงอย่างแท้จริงและ เกิดปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาด้วยกันเองและ หน่วยงานทางการศึกษาอื่นในจังหวัด อันเนื่องมาจากที่ไม่มีหน่วยงานที่เป็นตัวแทนกระทรวงอย่างแท้จริง ทำให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดไม่อาจบริหารงานแบบบูรณาการในจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานบุคคลของ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) ที่มีอำนาจในการบริหารงานบุคคลอย่างอิสระจากกรมการเขตพื้นที่การศึกษา และมีอำนาจมากกว่าคณะกรรมการ เขตพื้นที่การศึกษา พบปัญหาเชิงประจักษ์ในเรื่องความเป็นธรรมและความโปร่งใสโดยเฉพาะการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการ การบรรจุแต่งตั้งและการโยกย้ายผู้บริหาร ครู และบุคลากร เพราะสามารถให้ข้อมูลให้โทษในเรื่องการบริหารงานบุคคลได้และยัง มีการแทรกแซงทางการเมืองและกลุ่มอิทธิพลในระดับเขตพื้นที่และสถานศึกษา ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ มี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นเครือข่ายพันธมิตรในการทำงานร่วมกันยังมีค่อนข้างน้อย (สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ, 2559, หน้า 1 - 7)

จากสาเหตุสำคัญที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการบริหารราชการดังกล่าว หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มี คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ สั่ง ณ วันที่ 3 เมษายน พุทธศักราช 2560 ซึ่งได้ระบุถึงสาเหตุของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าวไว้ว่า จาก ข้อเท็จจริงที่ได้ปรากฏให้เห็นถึง 2 สภาพปัญหาในการจัดการการศึกษาของประเทศในส่วนภูมิภาคทั้งในด้านโครงสร้างของ องค์กร ด้านระบบบริหารจัดการ และด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนา เยาวชน ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์และกำลังคนที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ และเป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนและการพัฒนา ด้านการศึกษาของประเทศให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมนานาประเทศ แต่โดยเหตุที่สภาพปัญหาการจัดการการศึกษาของ ประเทศในส่วนภูมิภาคมีความซับซ้อนและสั่งสมมาเป็นเวลานาน จึงเป็นเหตุให้ต้องมีการกำหนดมาตรการและกลไกเพิ่มเติม เพื่อให้ปัญหาโดยส่วนใหญ่ได้รับการแก้ไขโดยเร็ว เพื่อประโยชน์ในการเตรียมการและรองรับ การปฏิรูปการศึกษานับเป็น เรื่อง สำคัญเรื่องหนึ่งในการปฏิรูปประเทศตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับที่ได้รับความเห็นชอบจากประชามติได้ บัญญัติไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

โดยหลักการสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดเอกภาพประสิทธิภาพ และเกิดการบูรณาการ โดยยึดหลักการพัฒนาพื้นที่ การกิจ และการมีส่วนร่วม (Area Function Participation: AFP) โดยให้ จังหวัดเป็นพื้นที่ดำเนินการ (Area-based) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับและ ประเภทตามศักยภาพและภูมิสังคม ของแต่ละจังหวัดที่แตกต่างกัน รวมทั้งจัดลำดับขั้นของการบริหารจัดการและสายบังคับ บัญชาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และมีผู้รับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานในทุกระดับ (Accountability) เพื่อขจัดปัญหาทำงานแบบแยกส่วนและขาดการบูรณาการการวางแผนร่วมกันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างมา ช้านาน รวมทั้งหน่วยปฏิบัติทั้งระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด และพื้นที่พิเศษ สามารถนำนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาไป บริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริหารงานในลักษณะที่เป็นแผนยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เป็นภารกิจร่วมกันได้ โดยมี

กลไกหรือรูปแบบและวิธีการทำงานในการสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือในรูปแบบประชารัฐทั้งนี้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว ได้กำหนดกลไกสำคัญเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนภารกิจให้เป็นรูปธรรม โดยได้ให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่ในการปฏิบัติการกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมาย กำหนดการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มอบหมายการกำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งปฏิบัติการกิจเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ และประสานงานต่าง ๆ ในระดับจังหวัด ทั้งนี้การจัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นการปรับระบบการบริหารจัดการศึกษาในจังหวัดให้มีเอกภาพ โดยจัดให้มีส่วนราชการประจำจังหวัดที่เป็นตัวแทนของกระทรวงที่แท้จริง และทำหน้าที่ประสานแนวระนาบ (Cross-function) ระหว่างการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท สามารถลดขั้นตอนและบูรณาการการใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพิ่มความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ (Accountability) วางระบบการตรวจสอบและระบบธรรมาภิบาลในการจัดการศึกษา เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาและการบริหารจัดการศึกษาในจังหวัดที่เน้นความครอบคลุมของการให้บริการในทุกกลุ่มเป้าหมายของการจัดการศึกษา

โดยขอขยายอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรี จะเป็นหน่วยประสานงานและบูรณาการความเชื่อมโยงทางด้านการศึกษาลอบคลุมทุกหน่วยงานและสถานศึกษาทุกสังกัด ในพื้นที่จังหวัดสิงห์บุรี ตั้งแต่สถานศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน ในระบบและนอกระบบ ซึ่งในภาพรวมสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ยังคงมีมิติการทำงานที่ยึดโยงกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ทั้งในด้านการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานเชิงพื้นที่ โดยความพึงพอใจต่อการบริหารงาน จึงเป็นความรู้สึกในภาพรวมของบุคคลที่มีต่อการบริหารงานขององค์กร ซึ่งในทางบวกบุคลากรที่เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน และได้รับผลตอบแทน บุคคลนั้นก็จะมีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน รวมทั้งการส่งผลถึงความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร ในทางตรงกันข้าม หากบุคลากรขาดความเชื่อมั่น ขาดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จะทำให้ลดความสนใจในงาน ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน ทำให้คุณภาพของงานลดลง องค์กรก็จะขาดความน่าเชื่อถือ ดังนั้น สิ่งที่ต้องควรคำนึงถึงอยู่เสมอ นอกจากความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่คือ ความพึงพอใจและการส่งเสริมให้บุคลากรรวมถึงผู้รับบริการเกิดความผูกพันต่อองค์กร ยอมรับเป้าหมายขององค์กร และใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการร่วมมือทำงานให้กับองค์กร องค์กรก็จะเกิดความน่าเชื่อถือ และได้รับการยอมรับอย่างยั่งยืนสืบไป

จากเหตุผลดังกล่าว การบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรี ถือเป็นเรื่องใหม่ ผู้ศึกษาค้นคว้า จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรี โดยศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี เนื่องจากเป็นองค์กรที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิรูปตามคำสั่ง คสช. ที่ 19/2560 และมีส่วนได้ส่วนเสียจากการปฏิบัติงานตามบทบาทภารกิจในพื้นที่มากที่สุด ตามขอขยายอำนาจหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านนโยบาย ด้านกำกับดูแล ด้านการส่งเสริมสนับสนุน และด้านปฏิบัติการ โดยหวังว่าผลการศึกษานี้จะเกิดประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา สำหรับนำไปใช้เป็นแนวทางต่อยอดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในส่วนภูมิภาคให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์และกำลังคนที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรี

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษานี้ ผู้ศึกษาดำเนินการศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีโดยผู้ศึกษาได้นำเอาขอขยายอำนาจหน้าที่ 4 จากบทบาทและภารกิจสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา และการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ประกอบด้วยบทบาทและภารกิจ 4 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านกำกับดูแล ด้านการส่งเสริมสนับสนุน และด้านปฏิบัติการ โดยนำเสนอแนวทางการ

บริหารงานตามอำนาจหน้าที่ บทบาทและภารกิจของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรี (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร, 2559, หน้า 36)

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการบริหารงาน

1.1 ความหมายของความพึงพอใจ

สุธรรม ขนาบศักดิ์ (2558, หน้า 67) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติ ที่ดีของบุคคล ซึ่งมักเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการ ก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีในสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการไม่ได้รับการตอบสนอง ความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บริการจะเกิดขึ้นหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาถึงลักษณะของการให้บริการขององค์กรประกอบกับระดับความรู้สึกของผู้มารับบริการในมิติต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

ไพรัช ศิลาศรี (2559, หน้า 13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้สึกในทางที่ดีอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความสนใจและทัศนคติของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติเป็นแรงผลักดันทำให้บุคคลทำงานด้วยความกระตือรือร้น มีขวัญและกำลังใจ ทำให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

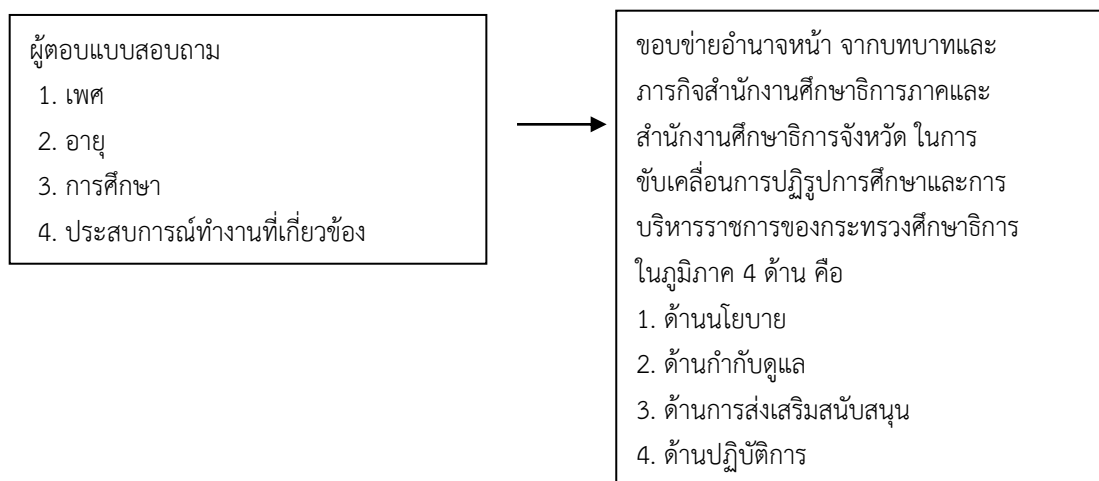
1.2 ความสำคัญของความพึงพอใจ

ณิรันดร์ นรินทร์ (2557, หน้า 14) กล่าวว่า ความสำคัญของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กร องค์กรใดก็ตามหากผู้ได้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะทำให้เขาทำงานด้วยความขยัน ชื่นแข็ง เอาใจใส่งาน ทำงานอย่างมีความสุขและการปฏิบัติงานจะมีประสิทธิภาพสูง แต่ถ้าองค์กรใดก็ตามหากผู้ปฏิบัติงานไม่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จะทำให้มีการ ขาดงานบ่อย ๆ และการปฏิบัติงานจะมีประสิทธิภาพ

รุ่งนภา บังคลัน (2559, หน้า 14) กล่าวว่า ความสำคัญของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานคือผลที่เกิดขึ้นทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรัก ความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจ เข้าใจอันดีต่อกัน สร้างสรรค์ ซื่อสัตย์จงรักภักดี รวมพลัง ขจัดปัญหาในองค์กร ร่วมกันช่วยเหลือเกื้อหนุนผู้ปฏิบัติงานให้อยู่ในระเบียบวินัยอันดี ส่งผลให้เพิ่มความสนใจ ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและเพิ่มผลงานในการผลิตสูงขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดของการการศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีดังแสดงเป็นแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ในการศึกษา เรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา ซึ่งมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการศึกษา ที่จะนำเสนอ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ปีการศึกษา 2562 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 91 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย คำถามที่เกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ สังกัด และประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีจากอำนาจหน้าที่ บทบาทและภารกิจของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรี มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย บทบาทและภารกิจ 4 ด้าน คือ ด้านนโยบาย ด้านกำกับดูแล ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านปฏิบัติการ โดยผู้ศึกษาได้กำหนดการสร้างเกณฑ์การให้คะแนนตามหลักวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

5 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความพึงพอใจต่อการบริหารงานอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา และประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านกำกับดูแล ด้านการส่งเสริมสนับสนุน และด้านปฏิบัติการ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1.1 การคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา/วัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC) ของข้อคำถามแต่ละข้อในแบบทดสอบ โดยเลือก ข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

1.2 การคำนวณหาความเที่ยงโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) โดยวิธีของ Cronbach

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ (%)

2.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (μ)

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา และประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้านกำกับดูแล ด้านการส่งเสริมสนับสนุน และด้านปฏิบัติการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา และประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 91 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 41.76 และเพศหญิง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 58.24 ด้านอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 14 คนคิดเป็นร้อยละ 15.38 อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 41.76 และอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 ด้านการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 17.58 ปริญญาโท จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 79.12 และปริญญาเอก จำนวน 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 3.30 ด้านประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้อง ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69 ประสบการณ์การทำงาน 10 - 20 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 29.67 ประสบการณ์การทำงาน 21 - 30 ปี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 39.56 และประสบการณ์ทำงาน 31 ปี ขึ้นไป จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0

ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีในภาพรวมพบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีโดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมสนับสนุน มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\mu = 4.18$) รองลงมา คือ ด้านปฏิบัติการ ($\mu = 4.12$) ด้านนโยบาย และด้านกำกับดูแล ($\mu = 4.10$)

ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีด้านนโยบายพบว่าระดับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีด้านนโยบายโดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า มีการกำหนดยุทธศาสตร์ บทบาทของกระทรวงศึกษาธิการ เชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาจังหวัด มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\mu = 4.24$) รองลงมา คือ การบริหารงานบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด มีความเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง ($\mu = 4.22$) และมีการส่งเสริมความร่วมมือให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ($\mu = 4.22$) ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็น นำไปปรับปรุงเป็นทิศทางการดำเนินงาน และนโยบายการจัดการศึกษาในพื้นที่ ($\mu = 3.79$)

ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีด้านกำกับดูแลพบว่าระดับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีด้านกำกับดูแล โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกพบว่า มีการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\mu = 4.24$) รองลงมา คือ การดำเนินงานสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน รวมทั้งการออกจากราชการของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความเป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ ($\mu = 4.22$) และมีการสนับสนุนการตรวจราชการ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่รับผิดชอบ ($\mu = 4.21$) ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นไปตามแนวปฏิบัติการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ($\mu = 3.63$)

ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรี ด้านการส่งเสริมสนับสนุนพบว่าระดับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีด้านการส่งเสริมสนับสนุน โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า อบรม/พัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีทักษะในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\mu = 4.33$) รองลงมา คือ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\mu = 4.33$) และจัดให้มีกระบวนการและช่องทางที่จะสื่อสารในรูปแบบที่หลากหลาย ที่สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน ($\mu = 4.32$) ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการส่งเสริมสนับสนุน ให้บุคลากรทางการศึกษาทำวิจัย และนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัด ($\mu = 3.76$)

ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีด้านปฏิบัติการ พบว่าระดับความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรี ด้านการส่งเสริมสนับสนุน โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า การปฏิบัติงานของสำนักงาน มีความเสมอภาค ปลอดภัย การทุจริตและประพฤติมิชอบ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\mu = 4.33$) รองลงมา คือ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหาร และการจัดการศึกษาในพื้นที่เป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ ที่ได้รับมอบหมาย ($\mu = 4.25$) และการปฏิบัติงานของ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเป็นไปตามบทบาท และอำนาจหน้าที่ที่กำหนด ($\mu = 4.25$) ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ จำนวนบุคลากรมีความเหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่ สามารถสนองต่อการปฏิบัติงาน ที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ($\mu = 3.74$)

อภิปรายผล

การศึกษาความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสิงห์บุรีสรุปได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการณ์พิเศษภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการครูและผู้บริหารมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา จึงส่งผลให้มีการปฏิบัติงานในการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้านมีการสภาพการปฏิบัติในแต่ละด้านในระดับมาก ซึ่งมีสภาพการปฏิบัติด้านการปฏิบัติการนิเทศสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการประเมินและรายงานผล ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ และต่ำสุดด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและ ความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังสุมารินทร์ ต๊ะอ้อม (2561) ผลการวิจัยพบว่าสภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในกำกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าสภาพการปฏิบัติด้านการวางแผนการนิเทศสูงสุด รองลงมาคือด้านการประเมินผล การนิเทศ ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และต่ำสุดด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1. ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ พบว่า การจัดลำดับความสำคัญของการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการนำข้อมูล ที่ได้จากการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการมาใช้ในการปฏิบัติงาน มีการประชุมสร้างความเข้าใจ และร่วมกันแลกเปลี่ยน วิเคราะห์ข้อมูลของสถานศึกษาเป็นประจำ ซึ่งจะให้ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่แท้จริงและเป็นปัจจุบัน รวมถึงนำข้อมูลที่ได้มา จัดลำดับความสำคัญในการแก้ไข หรือพัฒนาผลการปฏิบัติงาน เพราะการเรียงการจัดลำดับของปัญหา จะทำให้การแก้ไข ปัญหาสำคัญมากที่สุดและจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานได้อย่างทันถ่วงที และปัญหาที่มีความซ้ำซ้อนและใกล้เคียงกันมารวมในการนิเทศสถานศึกษา เป็นการลดเวลาและลดภาระงานที่ปฏิบัติ จึงทำให้สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการปฏิบัติระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จริยา ศรีชนะ, และคณะ (2563) ผลวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ปัญหาและความสำคัญของการในการจัดลำดับความสำคัญสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา มีผลต่อการพัฒนาผลการปฏิบัติงาน ช่วยพัฒนาความสามารถของครู ช่วยในการเลือก และปรับปรุงผลการปฏิบัติงานอันจะส่งผลให้สถานศึกษามีศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. ด้านการวางแผนการนิเทศ พบว่า การใช้กระบวนการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเลือกใช้กระบวนการนิเทศที่เหมาะสมมาใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลให้ ปฏิบัติงานให้ได้รับความสำเร็จดังนั้นครูและผู้บริหารต้องเลือกใช้กระบวนการนิเทศในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของสถานศึกษา การวางแผนการปฏิบัติงานที่ไม่ซับซ้อน และทำให้ลดขั้นตอนการดำเนินงานที่ไม่มีความ จำเป็นออกไป รวมทั้งยังสามารถตรวจสอบได้ว่า ในการปฏิบัติงานมีขั้นตอนใดที่เป็นปัญหา ซึ่งจะทำการนิเทศมีการปฏิบัติ อย่างมีระบบมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง จึงทำให้การวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษา มีการปฏิบัติระดับมาก ซึ่งสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ วุฒิชัย เผ่าภูรี (2563) ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดกิจกรรมการนิเทศที่มีอยู่หลากหลายให้ที่เหมาะสมกับ

การดำเนินการปฏิบัติงานนิเทศภายในสถานศึกษาจะส่งผลทำให้ การปฏิบัติงานได้ผลตรงกับความต้องการเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ พบว่า การประชุมชี้แจงการใช้สื่อในการนิเทศในการนิเทศภายในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญของการเลือกใช้สื่อ มาใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา เพราะสื่อและเครื่องมือแต่ละชนิดที่นำมาใช้ในการปฏิบัติงานนิเทศภายในสถานศึกษา มีรายละเอียดของสื่อและเครื่องมือในการใช้ที่แตกต่างกัน มีข้อดีและข้อบกพร่องของเครื่องมือและสื่อแต่ละชนิดที่แตกต่างกัน จึงทำให้ครูและผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อและเครื่องมือที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน เพราะสื่อและเครื่องมือเป็นสิ่งที่ช่วยให้เห็นว่าผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด ดังนั้นการเลือกเครื่องมือในการนิเทศ จึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการปฏิบัติงาน ที่ตรงกับความเป็นจริง ชัดเจน ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป มีความครอบคลุม และตรงกับจุดประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา จึงทำให้การนำข้อมูลไปใช้ได้มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับ จึงทำให้การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ มีการปฏิบัติระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อังศุมารินทร์ ต๊ะอ้อม (2561) ผลการวิจัยพบว่า การประชุมเลือกใช้สื่อและเครื่องมือเพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมมาใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา เพราะสื่อแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน ผู้บริหารต้องการให้ครูและผู้บริหารมีแนวทางพัฒนาไปสู่วัตถุประสงค์ จึงทำให้ต้องมีการเลือกสื่อและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการดำเนินการปฏิบัติงาน เพราะสื่อและเครื่องมือเป็นสิ่งที่ช่วยในการวิเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

4. ด้านการปฏิบัติกรนิเทศ พบว่า การปฏิบัติกรนิเทศดำเนินตามขั้นตอนและการเก็บข้อมูลในการนิเทศอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูและผู้บริหาร ให้ความสำคัญการปฏิบัติกรนิเทศดำเนินตามขั้นตอนที่วางไว้ เนื่องจากเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ครูและผู้บริหารในสถานศึกษาร่วมกันกำหนด ขั้นตอนการปฏิบัติกรนิเทศภายในสถานศึกษา และมีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจในการนิเทศภายในสถานศึกษา จะส่งผลทำให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีเข้าใจไปในแนวทางเดียวกัน เป็นการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน มีการปฏิบัติกรที่ชัดเจน และเป็นไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และการเก็บข้อมูลในการนิเทศอย่างเป็นระบบ จะทำให้การนำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้อย่างรวดเร็ว และนำข้อมูลที่ได้มาหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงพัฒนา ทำให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพ และเกิดผลประโยชน์ต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้การปฏิบัติกรนิเทศ มีการปฏิบัติระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายวินิตย์ ดวงสนาม (2561) ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญของการปฏิบัติกรนิเทศตามที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ มีการประชุมชี้แจง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ให้ความชัดเจนและปฏิบัติกร นิเทศอย่างต่อเนื่องและส่งผลพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่สถานศึกษาตั้งไว้

5. ด้านการประเมินและรายงานผล พบว่า การดำเนินการนิเทศตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ ในการปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดร่วมกัน ในการประเมิน เพราะเป็นเครื่องมือที่วัดระดับผลการประเมินการปฏิบัติงาน ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเกณฑ์ที่ได้จะต้องความสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในการกำหนดที่นำมาใช้ในการประเมิน ซึ่งจะทำให้ผู้ถูกนิเทศและผู้นิเทศยอมรับ และนำข้อมูลหรือผลที่ได้จากการประเมินด้วยเกณฑ์ที่ตั้งไว้ รายงานผลให้ผู้ปฏิบัติงานทราบ เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงงานพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้นจึงทำให้การประเมินและรายงานผล มีการปฏิบัติระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภาภรณ์ พลรักษ์, และคณะ (2560) ผลการวิจัยพบว่า การเชิญคณะครูร่วมกำหนดเกณฑ์และรายงานผลการประเมินการนิเทศ ตามแนวทางการส่งเสริมกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ดีขึ้น

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดย ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า

1. ผู้บริหาร และครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีตำแหน่งต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากผู้รับการนิเทศและผู้ถูกนิเทศอยู่ในตำแหน่งที่แตกต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติกรนิเทศภายในสถานศึกษา ที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วริศรา แบ่งคุณญาตี, และคณะ (2561) ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบ

ตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวม การนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. ผู้บริหาร และครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะ ผลมาจากผู้รับการนิเทศและผู้ถูกนิเทศมีความเข้าใจ และมีการปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ด้านประสบการณ์มีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงใจ ศรีไชย (2560) ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผู้บริหาร และครูที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 โดยภาพรวม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากผู้รับการนิเทศและผู้ถูกนิเทศที่อยู่ในสถานศึกษาแตกต่างกัน มีการนิเทศภายในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและกระบวนการนิเทศที่ยึดโรงเรียนเป็นฐานซึ่งทำให้มีความคิดเห็นต่อสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐกานต์ รัชชะ, และคณะ (2561) ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยการเปรียบเทียบผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสถานศึกษา และขนาดสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อสภาพ และปัญหาการนิเทศภายในของสถานศึกษา และรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ผู้บริหารและครู ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาเพื่อนำมาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินงาน รวมถึงมีการรวบรวมข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อได้ข้อมูลที่มีความเข้าใจง่ายต่อการศึกษาและรวดเร็วในการนำมาใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา

1.2 ด้านการวางแผนการนิเทศ ผู้บริหารและครู มีการกำหนดหน้าที่รับผิดชอบของผู้นิเทศและผู้ถูกนิเทศไว้อย่างชัดเจน รวมถึงมีการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจให้ผู้ถูกนิเทศและผู้นิเทศมีความเข้าใจที่ตรงกัน รวมถึงการเลือกใช้กระบวนการนิเทศที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

1.3 ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ผู้บริหารและครู ควรมีการประชุมชี้แจงการใช้สื่อในการนิเทศในการนิเทศภายในสถานศึกษา และการพัฒนาเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพ ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่กับการนำเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 มาใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา

1.4 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ผู้บริหารและครู มีการปฏิบัติการนิเทศดำเนินตามขั้นตอนและการเก็บข้อมูลในการนิเทศอย่างเป็นระบบ มีการใช้สื่อและเครื่องมือที่เหมาะสมในกับกิจกรรมการนิเทศ จะทำให้ข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์สังเคราะห์ จะทำให้นำผลการดำเนินการปฏิบัติงานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.5 ด้านการประเมินและรายงานผล ผู้บริหารและครู มีการดำเนินการนิเทศตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการนิเทศ การเผยแพร่ผลประเมินการนิเทศภายในสถานศึกษาในหลากหลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์สถานศึกษา เว็บไซต์เขตพื้นที่การศึกษา จะช่วยทำให้การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการประชุมเตรียมดำเนินการชี้แจงสร้างความเข้าใจในแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาให้ผู้รับการนิเทศการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

2.2 ควรศึกษาแนวทางการวางแผนกำหนดเกณฑ์ในการประเมินการนิเทศ ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการประเมิน และรายงานผลการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ซึ่งผลวิจัยพบว่าการปฏิบัติที่มากที่สุดและน้อยที่สุดคือด้านการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการ เพื่อพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

จริยา ศรีชนะ. (2563). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารและการพัฒนาการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ดวงใจ ศรีไชย. (2560). การศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูใน สังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี.

ณัฐกานต์ รัชชะ, และคณะ. (2561). การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. Journal of Ratchathani Innovative Social Sciences, 11, 41-52.

ณิรุษ นรินทร์. (2557). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

ประภาภรณ์ พลรักษ์, และคณะ. (2560). แนวทางการส่งเสริมกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ, 4(2), 41 - 48.

ไพรัช ศิลาศรี. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับความจงรักภักดีและความผูกพันต่อองค์กร ของพนักงานบริษัททากาชิมา รับเบอร์. (ประเทศไทย) จำกัด. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

รวีสร่า แป้งคุณญาติ, และคณะ. (2561). บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1. วารสาร สังคมศึกษา มจร, 1(1), 26 - 38.

รุ่งนภา บังคลัน. (2559). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนบางบ่อ 1 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.

วุฒิชัย เผ่าภูรี. (2563). สภาพการนิเทศภายในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนภูกระเจา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. Journal of Modern Learning Development, 5(6), 38 - 47.

สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2561). การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2560 ของสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

สุธรรม ขนาศักดิ์. (2558). ความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการให้บริการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคใต้. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อังสุมารินทร์ ต๊ะอ้อม. (2561). สภาพการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ในกำกับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องมารยาทไทยของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ

The Results of Learning Management on Thai Manners of Prathomsuksa 2 Students by Using Role Play Learning Management

อารีรัตน์ ใจหิมน¹, ดวงนภทร เสาแก้ว²

Areerat Jaingim¹, Duangnaphat Saokaew²

Corresponding Author E-mail: Areerat001@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง มารยาทไทย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทไทย จำนวน 1 แผน รวม 8 ชั่วโมง 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน - หลังเรียน เรื่อง มารยาทไทย มีข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า

1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง มารยาทไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง มารยาทไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 0.04, S.D. = 4.89)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ, มารยาทไทย, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

¹ ครู, กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, โรงเรียนเทศบาลวัดไทยใต้

¹ Teacher, Group Learning Social Studies, Religion and Culture, Thetsaban Wat Woranat Banphot School

² นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Students in the Social Studies Program, Faculty of Education, Rajachai University, Nakhon Sawan

Abstract

The purposes of this research were to 1) compare of Learning achievement on Thai manners of prathomsuksa 2 students before and after studying by role play learning management 2) to study the satisfaction of prathomsuksa 2 students towards role playing learning on Thai etiquette. The samples were 30 prathom Suksa 2/1 students derived from simple randomness. The tools used in this research consisted of 1) plan for learning about Thai manners, 8 hours 2) test of achievement before learning - after learning Thai manners, there are a total of 20 questions and 3) satisfaction assessment form with role - based learning management. The statistics used in data analysis were mean, standard deviation and t-test. The results were as follows:

1) Prathomsuksa 2 students studying with a role play learning management have higher academic achievement after studying statistical significance at the level of .05 and 2) Prathomsuksa 2 students studying with a role play learning management about Thai manners overall, it is in the highest level.

Keywords: Role Play Learning Management, Thai Manners, Learning Achievement

บทนำ

การศึกษาของคนไทยปัจจุบัน ได้นำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษา ซึ่งการศึกษาระบบการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกำหนดมาตรฐานด้านผู้เรียน คือ มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และ มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง(กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนเทศบาลวัดไทรใต้ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 พบว่า นักเรียนบางส่วนยังไม่เข้าใจในเรื่องมารยาทไทยได้อย่างชัดเจน และการแสดงท่าทีในการพบผู้ใหญ่ ครู พระสงฆ์ ของนักเรียน ยังไม่กล้าที่จะแสดงออกไปได้อย่างเหมาะสม เพราะนักเรียนยังไม่มีทักษะในการเรียนรู้ที่ปฏิบัติจริง นักเรียนได้เรียนเรื่องมารยาทไทยในห้องเรียน แต่นักเรียนไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม เพราะการเรียนการสอนเน้นการบรรยายเป็นหลักไม่ได้ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนไม่เห็นภาพการปฏิบัติเรื่องมารยาทไทยได้อย่างแท้จริง

ดังนั้น จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องมารยาทไทย ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการเรียนเรื่องมารยาทไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ และบูรณาการกับหลักสูตรรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมมาใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาดังกล่าวเกิดผลที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้เรื่อง มารยาทไทย โดยการสอนแสดงบทบาทสมมติ

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มารยาทไทย หลังการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง มารยาทไทย อยู่ในระดับมาก

การทบทวนวรรณกรรม

การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) เป็นเทคนิคการสอนรูปแบบหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาทสภาพความเป็นจริงจากสิ่งที่เกิดขึ้น ผ่านการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งเทคนิคการสอนรูปแบบนี้ นับว่าเป็นการสอนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้ลงมือปฏิบัติร่วมกันระหว่างผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้สมัยใหม่ ที่มุ่งเน้นตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ (ทีศนา แชนมณี, 2547)

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550) ได้กล่าวว่า เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมตินั้น เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติตามเรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการแสดงออก ทั้งจากการแสดงออกทางกายและการเรียนรู้ความรู้สึกนึกคิดผ่านตัวละคร เรื่องราว สถานการณ์ ตามสภาพความเป็นจริง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก มีทักษะในการแก้ไขปัญหาด้วยตัวเองและรู้จักที่จะทำงานทีม โดยในการสอนรูปแบบนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การแสดงบทบาทสมมติแบบละคร คือการแสดงบทบาทสมมติโดยที่มีเรื่องราวกำหนดอยู่ก่อนแล้ว ผู้เรียนทราบถึงเรื่องราวคร่าว ๆ และแสดงเรื่องราวตามบทบาทตัวละครที่ได้รับ
2. การแสดงบทบาทสมมติแบบแก้ปัญหา คือการสมมติสถานการณ์ แล้วให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติเพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองกับสถานการณ์นั้นตามความคิดเห็นของตนเอง

ประโยชน์ของการสอนในลักษณะนี้ คือ การที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจ เรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในมุมมองที่มาจากบทบาทการแสดงได้ มีการร่วมมือกับเพื่อนซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาการทางอารมณ์และสังคม และยังเป็นแนวการสอนที่สนุกสนานและส่งเสริมความกล้าแสดงออกให้กับผู้เรียน นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้อีกด้วย

สำหรับขั้นตอนการสอนตามแบบการแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นเตรียมการ
 - 1.1 คุณครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดเรื่องราวหรือสถานการณ์สมมติจากเนื้อหาความรู้ที่ได้เรียนรู้
 - 1.2 มีการจับกลุ่มผู้เรียนตามความสะดวกและเหมาะสมกับเนื้อหาและบทบาทในการแสดง
 - 1.3 คุณครูกำหนดเรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ให้แต่ละกลุ่มและให้สมาชิกในกลุ่มเลือกบทบาทกันเอง หรือคุณครูอาจกำหนดบทบาทให้นักเรียนแต่ละคนเองเลยก็ได้
 - 1.4 จัดเตรียมพื้นที่และอุปกรณ์ในการแสดง
 - 1.5 ผู้เรียนซักซ้อมการแสดงบทบาทสมมติ
2. ขั้นแสดง
 - 2.1 ผู้เรียนแสดงบทบาทตามเรื่องราวหรือสถานการณ์ที่กำหนด
 - 2.2 คุณครูทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตการณ์ และตัดบทการแสดงในจุดที่เหมาะสม
3. ขั้นสรุป
 - 3.1 คุณครูกล่าวชมเชยผู้เรียนที่แสดง และสอบถามถึงความรู้สึกและความคิดเห็นในการแสดงบทบาทดังกล่าว
 - 3.2 คุณครูและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอภิปรายถึงเรื่องราวหรือสถานการณ์ที่ได้แสดง
 - 3.3 คุณครูให้นักเรียนได้แสดงเพิ่มเติม
 - 3.4 คุณครูสรุปถึงสิ่งที่ได้รับจากการแสดงอีกครั้ง

จากขั้นตอนทั้งหมดนี้ จึงเห็นได้ว่า เทคนิคการสอนแบบการแสดงบทบาทสมมตินี้ นอกจากการที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ปฏิบัติแล้ว ครูผู้สอนจะต้องมีบทบาทสำคัญในทุก ๆ ขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดเรื่องราวสถานการณ์ เตรียมผู้เรียนเป็นผู้สังเกตการณ์ คอยกำกับช่วยเหลือผู้เรียนในขณะปฏิบัติ นอกจากนี้ครูผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจในเนื้อหาที่ต้องการสอนอย่างชัดเจน และมีทักษะในการสรุปและอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งที่ต้องได้สื่อได้อย่างถูกต้อง

การสอนแบบสวบบทบาทนี้มีประโยชน์อย่างมาก โดยเฉพาะกับวิชาที่เน้นการเล่าเรื่อง เช่น สังคมศึกษา ซึ่งเราสามารถใช้แนวการสอนนี้มาจัดการเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์ โดยให้เด็กแสดงบทบาทในเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวได้ดีขึ้น หรือในการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษา อาจให้ผู้เรียนออกมาแสดงบทบาทสนทนา ระหว่างกันตามสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทักษะการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี แม้ว่าการสอนในลักษณะนี้จะมีความน่าสนใจ แต่ก็มีข้อจำกัดหลายอย่างที่ควรพิจารณา เช่น การจัดสรรเวลา ซึ่งจะต้องมีเวลามากพอในการที่จะให้ผู้เรียนเตรียมตัวและแสดง รวมไปถึงมีเวลาในการสรุปและอภิปรายผล ตลอดจนค่าใช้จ่ายที่ใช้การแสดง ซึ่งอาจมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับฉากและอุปกรณ์ที่จำเป็นได้ ดังนั้นจึงควรพิจารณาใช้แนวการจัดการเรียนการสอนนี้เหมาะสม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ข้อมูลนำเข้า (Input)	กระบวนการ (Process)	ผลลัพธ์ที่ได้ (Output)
- การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ - มารยาทไทย - วิชาสังคมศึกษา	- แผนการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ	- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา - ความพึงพอใจของนักเรียน

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดไทรใต้ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์จำนวน 60 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนเทศบาลวัดไทรใต้ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

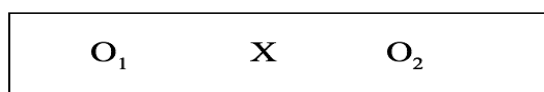
1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทไทย จำนวน 1 แผน จำนวน 8 ชั่วโมง

2. แบบวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน-หลังเรียน เรื่องมารยาทไทยของนักเรียน มีข้อคำถามทั้งหมด 20 ข้อ ลักษณะเป็นแบบเลือกคำตอบ 1 ข้อ จากตัวเลือกทั้งหมด 4 ข้อ (ก ข ค ง) แต่ละข้อมีคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน โดยมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน

3. แบบประเมินความพึงพอใจการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียนมีความพอใจ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีข้อคำถามในการให้คะแนนจำนวน 10 ข้อ

แบบแผนการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (one group pretest-posttest design) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แบบแผนการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้

O ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง
X	แทน	กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์
O ₂	แทน	การทดลองหลังการทดลอง

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาทฤษฎีและหลักการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 ศึกษาจุดมุ่งหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลวัดไทรไผ่ และศึกษารายละเอียดเนื้อหาจากหนังสือเรียน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยนำเนื้อหาสาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมืองและการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง มารยาทไทย มาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน จำนวน 8 ชั่วโมง
 - 1.3 จัดลำดับเนื้อหา และส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทไทย
 - 1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ แบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 (S.D. = 0.23)
 - 1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตรวจสอบแล้วมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
 - 1.6 จัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้
 - 2.1 ศึกษาทฤษฎีและหลักการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.2 ศึกษาเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เรื่อง มารยาทไทย สาระหน้าที่พลเมืองและการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
 - 2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ จำนวน 1 ฉบับ โดยใช้วัดก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นฉบับเดียวกัน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
 - 2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 3 คน แล้ว นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อสอบแต่ละข้อว่าใช้วัดความรู้ของผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยกำหนดระดับความคิดเห็น
 - +1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น
 - 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น
 - 1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบไม่ได้วัดความรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อนั้น
 โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มารยาทไทย มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67–1.00 โดยมีค่าเท่ากับ 1.00 จำนวน 14 ข้อ และ 0.67 จำนวน 6 ข้อ
 - 2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ตรวจสอบแล้วมาแก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
 - 2.6 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระหน้าที่พลเมืองและการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป
3. แบบสอบถามความพึงพอใจ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้
 - 3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการเรียน
 - 3.2 กำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน
 - 3.3 เขียนข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ
 - 3.4 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านจัดการเรียนรู้ 3 คน ประเมิน โดยใช้เกณฑ์การประเมินดังนี้
 - +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการประเมิน

0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นสอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการประเมิน

- 1 ถ้าแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการประเมิน

แล้วนำผลการประเมินมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC) พบว่ามีค่า อยู่ระหว่าง 0.35 - 1.00 คัดเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้จำนวน 10 ข้อ

3.5 นำไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มที่ไม่ใช่ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ นำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยวิธี สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. อธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทไทย
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน โดยให้เวลาทำแบบทดสอบ 20 นาที แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล
3. จัดการเรียนการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน จำนวน 5 กลุ่ม
4. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยให้เวลาทำแบบทดสอบ 20 นาที แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล
5. ทำแบบประเมินความพึงพอใจในการ จัดการเรียนการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติเรื่อง มารยาทไทย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ นำคะแนนมาแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจในของนักเรียนที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ นำคะแนนมาแจกแจงความถี่หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ นักเรียนมีคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนดังนี้ (คะแนนเต็ม 20 คะแนน) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ

เลขที่	คะแนนสอบก่อนเรียน	คะแนนสอบหลังเรียน	ผลต่าง	
			เพิ่ม	ลด
1	12	19	7	-
2	5	11	6	-
3	9	17	8	-
4	7	14	7	-
5	10	12	2	-
6	6	13	7	-
7	7	14	7	-
8	5	10	5	-
9	11	15	4	-
10	6	11	5	-
11	7	15	8	-

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ (ต่อ)

เลขที่	คะแนนสอบก่อนเรียน	คะแนนสอบหลังเรียน	ผลต่าง	
			เพิ่ม	ลด
12	8	12	4	-
13	4	14	10	-
14	5	11	6	-
15	8	13	5	-
16	9	12	3	-
17	7	11	4	-
18	7	13	6	-
19	8	12	4	-
20	8	17	9	-
21	6	14	8	-
22	5	13	8	-
23	9	17	8	-
24	10	16	6	-
25	8	11	3	-
26	10	15	5	-
27	5	13	8	-
28	12	18	6	-
29	6	13	7	-
30	9	17	8	-

จากตารางที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ

การทดสอบ	N	$\bar{x}$	S.D.	t-test	sig
ก่อนเรียน	30	7.63	2.15	17.13	0.00
หลังเรียน	30	13.76	2.38		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง มารยาทไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 13.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.38 และมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 7.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.15

ตอนที่ 2 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้เรื่อง มารยาทไทย โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้เรื่อง มารยาทไทย โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)			
1. เนื้อหามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับชีวิตนักเรียน	30	-	-	-	-	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดเนื้อหาชัดเจนและถูกต้อง	25	5	-	-	-	4.83	0.31	มากที่สุด
3. การจัดกิจกรรมมีความหลากหลาย	28	2	-	-	-	4.93	0.24	มากที่สุด
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง	26	3	1	-	-	4.83	0.45	มากที่สุด
5. บรรยากาศและสถานที่ การจัดกิจกรรมเหมาะสม	27	2	1	-	-	4.86	0.42	มากที่สุด
6. เห็นความสำคัญของมารยาทไทยได้อย่างถูกต้อง	26	4	-	-	-	4.76	0.33	มากที่สุด
7. วิธีการสอนทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	25	3	2	-	-	4.83	0.55	มากที่สุด
8. ผู้สอนพูดจาสุภาพ บุคลิกภาพไม่น่าเบื่อ	27	1	2	-	-	4.93	0.52	มากที่สุด
9. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามและแสดงออกในชั่วโมงเรียน	28	2	-	-	-	4.96	0.24	มากที่สุด
10. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากเรียนในครั้งนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม	29	1	-	-	-	4.88	0.17	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม						4.88	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง มารยาทไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.33)

อภิปรายผล

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง มารยาทไทย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 12.43 และค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 13.43 จากคะแนน เต็ม 20 คะแนน นักเรียนมีก้าวหน้าขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นจัดประสบการณ์ที่จะสนับสนุนและช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ใช้แสดง

บทบาทสมมติ มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ ดังที่ Taylor and Watford (2002) กล่าวถึงบทบาทสมมติ สรุปได้ว่า บทบาทสมมติหมายถึงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สวมบทบาทในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกว่าสมควรมีพฤติกรรมแบบใดจึงแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ผู้แสดงและผู้ต้องรับบทบาทของตนเพื่อให้มีความเข้าใจและมีอารมณ์ในการแสดง นอกจากนั้นยังทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความต้องการที่ซ่อนเร้น (Hidden Agenda) อยู่ภายในตัวเอง อันได้แก่ แรงจูงใจ ความต้องการซึ่งมีผลต่อการทำงานและการตัดสินใจของกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ของตนเองต่อ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพิน แก่นบุคดี (2556) ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการใช้วิธีสอนแบบบทบาทสมมติ เรื่อง หลักประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบบทบาทสมมติ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและมีความคงทนในการเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศักดิ์ หวังจิตต์ (2556) ทำวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ที่สอนด้วยวิธีการบรรยาย และวิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเมื่อเรียนด้วยวิธีการใช้บทบาทสมมติ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิกัณธ์ ธีราวุฒิ (2560) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน รายวิชา 0109431 นิทานสุภาษิตจีน โดยใช้บทบาทสมมติ ของนิสิตหลักสูตรวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยทักษิณ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้การเรียนการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ ในรายวิชา 0109431 นิทานสุภาษิตจีน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญวิทย์ พันภักดี (2560) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เรื่อง บทบาทการดำเนินงาน รายวิชาธุรกิจค้าปลีก 1 รหัสวิชา 2211 - 2001 ด้วยเทคนิควิธีสอนแบบแสดงบทบาท (Role Playing Method) ผสมวัฒนธรรมองค์กรของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1/3 สาขางานธุรกิจค้าปลีกร้านสะดวกซื้อ วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ ผลการวิจัยพบว่า ผลคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์เพื่อเปรียบเทียบกับก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยเทคนิควิธีสอนแบบแสดงบทบาท (Role Playing Method) ผสมวัฒนธรรมองค์กรของนักเรียนระดับชั้นปวช. 1 มีค่าเป็น 87.42

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง มารยาทไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 0.04$, S.D. = 4.89) ทั้งนี้เนื่องจากผู้ศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง มารยาทไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และที่มีเนื้อหาสาระถูกต้องตามหลักวิชาการสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดและเนื้อหาที่เรียนมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องในชีวิตประจำวันสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชจรี ภูเงิน (2556) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้บทบาทสมมติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิกัณธ์ ธีราวุฒิ (2560) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน รายวิชา 0109431 นิทานสุภาษิตจีน โดยใช้บทบาทสมมติ ของนิสิตหลักสูตรวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยทักษิณ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความพึงพอใจ ในการเรียนการสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ ในรายวิชา 0109431 นิทานสุภาษิตจีน ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญวิทย์ พันภักดี (2560) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เรื่อง บทบาทการดำเนินงาน รายวิชาธุรกิจค้าปลีก 1 รหัสวิชา 2211 - 2001 ด้วยเทคนิควิธีสอนแบบแสดงบทบาท (Role Playing Method) ผสมวัฒนธรรมองค์กร ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1/3 สาขางานธุรกิจค้าปลีกร้านสะดวกซื้อ วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ด้วยเทคนิควิธีการสอนแบบแสดงบทบาท เพื่อ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาธุรกิจค้าปลีก 1 เรื่องบทบาทการดำเนินงาน ของนักเรียนระดับชั้น ปวช. 1/3 สาขารัฐกิจค้าปลีกร้านสะดวกซื้อ มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์พอใจระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.66

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องมารยาทไทยของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมติ เพื่อพัฒนามารยาทไทยจากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน ผลปรากฏว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงว่าการใช้บทบาทสมมติ นั้นสามารถพัฒนามารยาทไทยได้

1.2 จากการวิจัย ผู้วิจัยพบว่า หากนำกิจกรรม บทบาทสมมติไปใช้กับนักเรียนในระดับอื่น ควรปรับหน้าที่และบทบาทให้เหมาะสมกับ ระดับของนักเรียนและในการนำกิจกรรมบทบาทสมมติไปใช้ครูผู้สอนหรือผู้ที่ เกี่ยวข้องจะต้องศึกษา เป้าหมายของพฤติกรรมและทำความเข้าใจจุดมุ่งหมาย รวมทั้งลำดับขั้นตอนของกิจกรรมเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเกิดผลที่ดีตามจุดประสงค์ก่อนนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

1.3 ครูควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตนกับ สถานการณ์จริงหรือจัดสถานการณ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงมากที่สุด เช่น การกราบพระครูพยานักเรียนไปปฏิบัติจริงที่วัด หรือการปฏิบัติตามมารยาทที่ต้งามในสถานที่อื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทํารว้จยในครั้งต่อไป

2.1 จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยควรเพิ่มระยะเวลาในการทำวิจัยมากกว่านี้ โดยเฉพาะการให้ความรู้ทางทฤษฎีให้นักเรียนเข้าใจแล้วจึงทำการแสดงบทบาทสมมติ

2.2 ควรมีการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบแสดงบทบาทสมมติ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2553).พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 (ฉบับที่ 3). กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.

_____. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กรรณิการ์ ถิราวุฒิ. (2560). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน รายวิชา 0109431 นิทานสุภาษิตจีน โดยใช้บทบาทสมมติ ของนิสิตหลักสูตรวิชาภาษาจีน ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยทักษิณ. วารสารอินทนิลทักษิณสาร, 12(3), ฉบับพิเศษ.

ชาลววิทย์ พันภักดี. (2560). การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เรื่อง บทบาทการดำเนินงาน รายวิชาธุรกิจค้าปลีก 1 รหัสวิชา 2211 - 2001 ด้วยเทคนิควิธีสอนแบบแสดงบทบาท (Role Playing Method) ผสมวัฒนธรรมองค์กร ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1/3 สาขางานธุรกิจค้าปลีกร้านสะดวกซื้อ วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์. รายงานวิจัย. วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์.

ทิศนา แหมมณี. (2547). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นุชจรี ภูเงิน. (2556). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้บทบาทสมมติของ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: งานวิจัยกลุ่มการเรียนการสอน โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย.

อดิศักดิ์ หวังจิตต์. (2556). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 ที่สอนด้วยวิธีการบรรยาย และวิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ. รายงานวิจัย. วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์.

อรพิน แก่นบุตดี. (2556). ผลการใช้วิธีสอนแบบบทบาทสมมติ เรื่อง หลักประชาธิปไตย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วารสารราชพฤกษ์, 10(2).

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน(ฉบับปรับปรุง). (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

Taylor, Frederick W. (2002). The Principles of Scientific Management. New York: Harper.

ผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

The Results of Learning Management on Thai Manners of Matthayomsuksa 1
Students by Using Role Play Learning Management

ณัฐวิวัฒน์ อนันตะสุข¹, พูลสิทธิ์ พรหมใจเสื่อ²

Nattawat Anantasuk¹, Phunsid Promjaisier²

Corresponding Author E-mail: yo_tamina@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษาก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 จำนวน 38 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 ข้อ 3) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน, ความคิดสร้างสรรค์, วิชาสังคมศึกษา

¹ ครู, กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม

¹ Teacher, Group Learning Social Studies, Religion and Culture, Navamindarajudis Matchim School.

² นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Students in the Social Studies Program, Faculty of Education, Rajabhat University, Nakhon Sawan

Abstract

The purposes of this research were to 1) To compare the learning achievement in social studies subject of Mathayomsuksa 1 students before and after learning management by using creativity-based learning 2) To compare the creative thinking of Mathayomsuksa 1 students learning management by using creativity-based learning. The sample group consisted of 38 Mathayomsuksa 1/3 students, which were obtained from simple random sampling. The tools used in this research consisted of 1) the course management plan for social studies subject 2) learning achievement test regarding australia and oceania in Mathayomsuksa 1 students, 20 items and 3) assessment form creative thinking. Data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test. The results were as follows:

1) Mathayomsuksa 1 students receiving Creativity-based learning had a learning achievement in social studies subject was significantly higher than that before using them at .05 level and 2) Mathayomsuksa 1 students receiving Creativity-based learning had a creative thinking higher than that before using them at .05 level.

Keywords: Creativity-Based Learning, Creative thinking, Social Studies Subject

บทนำ

วิวัฒนาการโลกในยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลทำให้สิ่งรอบตัวเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อันแสดงให้เห็นในรูปแบบของการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของพลเมืองและพลโลกในปัจจุบัน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 จึงให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาซึ่งสามารถสรุปได้ว่าเป็นการมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีทักษะสำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ 21 ที่จะนำความรู้ความสามารถไปพัฒนาประเทศชาติ โดยการส่งเสริมให้คนในชาติเป็นผู้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ สมรรถนะ และปรับตัวพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์สังคมโลกปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 79 - 80) ซึ่งความทันสมัยของวิทยาการในการเปลี่ยนแปลงของโลกส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีมากขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องและทวีความรุนแรงมากขึ้นคือการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางภูมิศาสตร์ของโลก ดังนั้นเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ที่เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศทางภูมิศาสตร์จึงมีมากขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาลักษณะทางกายภาพของโลก ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการสร้างที่ยั่งยืน ซึ่งการเรียนรู้เพียงสาระสำคัญของสาระภูมิศาสตร์ไม่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560, หน้า 7 - 9)

สาระภูมิศาสตร์ เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งของการศึกษาทางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2560, หน้า 5) แต่จากการศึกษาและวิเคราะห์สภาพการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของผู้ศึกษาในฐานะครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ดังกล่าว ตลอดระยะเวลาที่ 1 ภาคเรียน พบว่า สาระที่นักเรียนมีปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจมากที่สุด คือ สาระภูมิศาสตร์ จากผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม ปีการศึกษา 2561 มีผลการเรียนร้อยละ 54.10 ซึ่งต่ำกว่าจุดมุ่งหมายของของโรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาสาระภูมิศาสตร์มีมาก เป็นเรื่องที่อยู่ห่างไกลจากชีวิตประจำวัน นักเรียนไม่คุ้นเคยทำให้จดจำเนื้อหาได้ไม่ดีเท่าที่ควร อีกทั้งความเป็นมาเป็นไปของข้อมูลพื้นฐานของแต่ละภูมิภาคบางส่วนมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้ผู้สอนต้องทำใบความรู้แทรกเพิ่มเติมเนื้อหาในหนังสือเรียน สภาพดังกล่าวจึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสาระภูมิศาสตร์เมื่อเทียบกับสาระอื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ นอกจากนี้การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ยังเป็นทักษะหนึ่งที่ต้องการให้เกิดในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาชาติ

แนวทางหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายนั้นคือ การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-based learning: CBL) เป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เกิดความรู้ เกิดความคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นกระบวนการลงมือทำ ด้วยความกระตือรือร้นในการค้นคว้า (อนุสร หงษ์ขุนทด, 2562, ออนไลน์) เป็นหนึ่งในรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ให้ผู้เรียนได้ครบสองด้าน คือได้ทั้งด้านเนื้อหาวิชา และทักษะในศตวรรษที่ 21 ด้วยการสอนรูปแบบนี้จะทำให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ (วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, และกิจวัฒน์ จันทร์ดี, 2558, หน้า 1) โดยวิธีการสอนแบบสร้างสรรค์เป็น สามารถทำตามขั้นตอนการสอนได้แก่ 1) การกระตุ้นความสนใจ 2) การตั้งปัญหา 3) แบ่งกลุ่มให้ค้นคว้าตามเรื่องที่สนใจ 4) ผู้สอนต้องให้คำแนะนำเพื่อกระตุ้นให้เกิดกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม และ 5) การนำเสนอผลงาน (อนุสร หงษ์ขุนทด, 2562, ออนไลน์) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้โอกาสผู้เรียนได้ฝึกสังเกต ฝึกถาม ตอบ สื่อสาร นำเสนอ แล้วคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างองค์ความรู้ โดยครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด ค้นหาความรู้ ร่วมผู้สอนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดความคิดอย่างมีอิสระ (ไพลิน แก้วดก, และทัศนศิริพันธ์ สว่างบุญ, 2562, หน้า 210)

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถพัฒนาความสามารถทางความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถใช้เทคนิคการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงบรรลุวัตถุประสงค์และผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่ได้กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษาก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีทักษะความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

การทบทวนวรรณกรรม

การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-based learning) เป็นหนึ่งในรูปแบบการสอนแนว active learning ที่วิจัยกับเด็กไทย เพื่อออกแบบการสอน ให้ผู้เรียนได้ ครบสองด้าน คือได้ทั้งด้านเนื้อหาวิชาและทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยการสอนรูปแบบนี้จะทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ได้มีการนำไปใช้แล้ว และได้ผลดีคือ เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียน คิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ ต่างจากการสอนแบบดั้งเดิม กระบวนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-based learning)

1. สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความอยากรู้ Inspiration
2. เปิดโอกาสให้ค้นหา รวบรวมข้อมูล แยกแยะและนำมาสร้างเป็นความรู้ Self-Study
3. ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสหาทางแก้ปัญหา ด้วยตนเอง Individual problem solving
4. ใช้เกมให้มีส่วนในการเรียนรู้ในห้องเรียน Game-based learning
5. แบ่งกลุ่มทำโครงการ team project
6. ให้นำเสนอผลงาน ด้วยวิธีการต่างๆ creative presentation
7. ใช้การวัดผลที่เป็นการพัฒนาในด้านต่างๆ ออกมา ตามเป้าหมายที่ได้ออกแบบไว้
8. Informal assessments and multidimensional assessment Tools

การออกแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-based learning)

ขั้นตอนที่ 1 กระตุ้นความสนใจ เป็นขั้นกระตุ้นความสนใจผู้เรียน การทำให้ผู้เรียนนั้นมีความอยาก อยากเรียน อยากรู้ อยากค้นหาคำตอบ

ขั้นตอนที่ 2 ตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ เป็นขั้นตั้งปัญหา และแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความสนใจ กระบวนการนี้ทั้งหมดจะเป็นการใช้ปัญหาเป็นตัวนำ เป็นการปล่อยให้ผู้เรียนค้นหาปัญหาที่ตนเองสงสัย โดยปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นปัญหาที่ผู้เรียนสนใจในบทเรียน เมื่อผู้เรียนค้นพบปัญหาที่ตนเองสงสัยแล้วสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นได้ด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 ค้นคว้าและคิด เป็นขั้นตอนที่ใช้เวลามากที่สุด ผู้สอนจะต้องปล่อยให้ผู้เรียนนั้นได้ใช้เวลาในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ผู้สอนนั้นมีหน้าที่เดินให้คำปรึกษาตามกลุ่ม ให้คำปรึกษาเวลาที่ผู้เรียนมีปัญหา ผู้สอนจะต้องหักห้ามใจไม่ให้สอน แต่จะเปลี่ยนหน้าที่จากการสอนทั่วไปที่คอยบอกต่อเนื้อหาคำตอบและตัดสินความถูกต้องของคำตอบ

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนั้นจะได้นำเสนอผลงานที่ตนเองที่ได้ไปค้นคว้าและคิดออกมา และผลงานที่นำเสนอขึ้นนั้นอยากให้ผู้สอนพึงระลึกไว้ว่าเป็นผลงานแห่งความทุ่มเทของผู้เรียนอย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผล เป็นการประเมินผลกิจกรรมทั้งหมดที่ผู้เรียนได้ทำมาตลอดเวลาของการเรียนรู้ คือการที่ผู้เรียนมีการพัฒนาทั้งด้านของความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attitude)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ข้อมูลนำเข้า (Input) - การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน - การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ - วิชาสังคมศึกษา	กระบวนการ (Process) แผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน	ผลลัพธ์ที่ได้ (Output) - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา - ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์
---	--	---

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม อำเภอมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 จำนวน 122 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกัน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 จำนวน 38 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลาก 1 ห้องเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน จำนวน 4 แผน จำนวน 8 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ย 4.12 ซึ่งมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนีย รายวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.4 - 1.0 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.2 - 0.8 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

3. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ความคิดคล่อง ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ พร้อมสร้างเกณฑ์การให้คะแนน จำนวน 3 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.6 - 0.8 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.78 - 0.86 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest-posttest Design) ซึ่งมีรายละเอียดดังตาราง (สุวิมล ติรภานันท์, 2551, หน้า 21)

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลอง

Pre - test	Treatment	Post - test
O ₁	X	O ₂

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบประเมิน แบบทดสอบ และแผนการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างตามลำดับดังนี้

1. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการทดลองกับนักเรียน จากนั้นให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียน วิชาสังคมศึกษา จำนวน 20 ข้อ มีคะแนน 20 คะแนน และแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 3 ข้อ มีคะแนน 15 คะแนน

2. ดำเนินการสอนโดยใช้การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ระหว่างวันที่ 2 ธันวาคม - 18 ธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยใช้แผนการจัดการการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน จำนวน 4 แผน กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 3 สัปดาห์ ๆ ละ 3 ชั่วโมง

3. เมื่อดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ทวีปออสเตรเลีย และโอเชียเนีย ในสัปดาห์ ที่ 3 เรียบร้อย จากนั้นครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 20 ข้อ และแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 3 ข้อ โดยแบบทดสอบหลังเรียนเป็นชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน

4. เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบทดสอบเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำผลการทดสอบมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และทดสอบค่าที

2. การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และทดสอบค่าที

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

การทดสอบ	n	$\bar{X}$	S.D.	t*
ก่อนเรียน	38	9.17	3.09	3.19*
หลังเรียน	38	13.96	2.60	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน

ความคิดสร้างสรรค์	n	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t*
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ความคิดสร้างสรรค์	38	11.09	1.28	13.74	1.39	9.89*
- ด้านความคิดคล่อง		3.45	0.61	3.17	0.49	

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (ต่อ)

ความคิดสร้างสรรค์	n	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t*
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
- ด้านความคิดยืดหยุ่น		3.08	0.61	2.74	0.49	
- ด้านความคิดริเริ่ม		3.02	0.71	2.28	0.53	
- ด้านความคิดละเอียดละออ		3.51	0.63	2.93	0.57	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

อภิปรายผล

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 9.17 และค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 13.96 จากคะแนน เต็ม 20 คะแนน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน สามารถกระตุ้นให้นักเรียนอยากที่จะค้นคว้าหาความรู้ ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นในการหาคำตอบ โดยอาศัยกระบวนการการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ วิริยะ ฤกษ์ชัยพนิช (2558) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เป็นการเรียนที่ช่วย ดึงดูด กระตุ้นนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความแปลกใหม่ทางความคิด ช่วยฝึกการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เกิดการสะท้อนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของผู้เรียน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ไพสิน แก้วดก (2561) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน: การวิจัยผานวิธี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบ สร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) และการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้ แบบปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล เรืองณรงค์, และลัดดา ศิลาน้อย (2558) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ปลูกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส21103 สังคมศึกษา 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์ เป็นฐานนักเรียนร้อยละ 80.00 ผ่านเกณฑ์ และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 75.50

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน มีความคิดสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นได้ว่านักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 11.09 และค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 13.74 จากคะแนน เต็ม 15 คะแนน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการเรียนรู้มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการกิจกรรม สร้างความสนใจจากการตั้งคำถามและหาคำตอบ ลงมือ ปฏิบัติ และมุ่งมั่นในการทำกิจกรรม เกิดส่งให้นักเรียนมีความกล้าคิดและแสดงออกมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Torrance (1959 อ้างถึงใน อารี พันธุ์มณี, 2557) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนดึงความรู้เดิมของนักเรียนมาใช้กับ สิ่งที่ได้เรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการตั้งคำถาม และมีความ กระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบที่มีความแปลกใหม่ ให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีจินตนาการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพสิน แก้วดก (2561) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน : การวิจัยผานวิธี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิด

สร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) และการจัดการเรียนรู้แบบปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่มีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษมะณี ลาปะ และ เพชรรัตน์ จงนิมิตสถาพร (2560) เรื่อง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส 21103 สังคมศึกษา พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนร้อยละ 79.17 มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 79.17 ขึ้นไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงคล เรืองณรงค์ และลัดดา ศิลาโนย (2558) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ปลายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส 21103 สังคมศึกษา 2 พบว่า ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน นักเรียนร้อยละ 83.33 ผ่านเกณฑ์ และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 78.00

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เป็นการสอนที่มีกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเหมาะกับกลุ่มห้องเรียนที่มีผู้เรียนประมาณ 30 - 40 คน ทั้งนี้เพื่อจะสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึง และสามารถแบ่งกลุ่มทำงานได้อย่างเหมาะสม

1.2 การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ในชั้นกิจกรรมกลุ่มการดำเนินกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ร่วมกันสร้างผลงานสร้างสรรค์ โดยครูผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดนอกกรอบ เพื่อเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

1.3 การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เน้นกระบวนการกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญควรแบ่งกลุ่มนักเรียนแบบละความสามารถ เก่ง กลาง อ่อน เพื่อให้ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและแบ่งหน้าที่ในการทำงานกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนในครั้งต่อไป

2.1 การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ดังนั้นจึงควรนำการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานไปส่งเสริม ทักษะอื่นๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดวิเคราะห์ เป็นต้น

2.2 การจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการค้นคว้าหาความรู้จากกระบวนการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดทักษะความรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้นจึงควรนำการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานไปส่งเสริมทักษะอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- เกษมะณี ลาปะ, และเพชรรัตน์ จงนิมิตสถาพร. (2560). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส 21103 สังคมศึกษา. หนองบัวลำภู: โรงเรียนทุ่งแก้ววิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19.
ไพลิน แก้วดก. (2561). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน: การวิจัยผานวิถี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา บัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ไพลิน แก้วดก, และทัศนศิริพันธ์ สว่างบุญ. (2562). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้การสอน แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน. มหาสารคาม: โรงเรียน พัทธภูมิวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2.

- มงคล เรืองณรงค์, และลัดดา ศิลาน้อย. (2558). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส21103 สังคมศึกษา 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 38(4), 141 - 148.
- วิพรพรรณ ศรีสุวรรณ. (2562). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาศาสตร์การศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์. (2558). การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน. วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้, 1(2), 23 - 37.
- วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์, และกิจวัฒน์ จันทร์ดี. (2558). คู่มือออกแบบการสอนในศตวรรษที่ 21. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พรินทวาทกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อนุสร หงส์ขุนทด. (2562). กิจกรรมการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้. สืบค้นเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2562, จาก <http://www.moe.go.th/websm/2017/apr/196.html>.
- อารี พันธมณี. (2557). ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน พ.ศ. 2563

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ	วิชชวรินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาตี	ปณะราช	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัยดาพร	เวหะชาติ	มหาวิทยาลัยทักษิณ
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศน์ัย	กิริติรัตนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐมน	พันธุ์ชาติรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ	สีชมพู	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์	เผ่าวงศ์กุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มินมาส	พรานป่า	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวรรณ ประสูติแสงจันทร์		วิทยาลัยแสงธรรม
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพจน์	แนบเนียน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

***** พิจารณาก่อน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทินกร ชอัมพงษ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ รักดีจิตร